

DEBRECZEN

XIX. évfolyam 140. sz.

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ

Ára: 12 fillér

Oláh Gábor

1881 I. 17.—1942 VI. 23.

Nagy halottja van a magyar irodalomnak, elsősorban Debrecen szellemi életének; egy örök érték költőzött át a földi létből az örökkévalóságba. Meghalt tegnap hajnalban Oláh Gábor a kímélő, ahol egy fél év óta keresett gyógyíthatatlan betegségére gyógyulást. Rokoni, baráti, tisztelői, akik hetenként néha naponként látogattuk, aggodva, majd szívszorogva szemléltük, miként hatalmasodik el rajta a vízkór, mely feltartóztatlanul lepte el előbb végtagjait, majd testtörzsét, végül koponyáját és amelyet romboló útjában a legszakosabb orvosi kezelés és a legmodernebb klinikai ápolás sem tudott megállítani. A hosszú kín és szenvedés, a testi fájdalom és lelki gyötrelmet, melyet tulajdonképpen évek óta tartó betegkedés előzött meg, most véget ért, csöndes nyugalomra tért egy soha nyugodni nem tudó lélek, egy nagy és rendkívül szellem.

Az életben alig van szomorúbb jelenés, mint mikor a kérelhetetlen sors odaállítja az ősz apát férfikorban elhunyt fia ravatalához, hogy könnyel és szóval sirassa. Nema sokkal vigasztalóbb az én mostani helyzetem, mikor aggasztánfövel mereztem könnytől fátyolos szememet egy megnyíló sír felé, melynek hantjait egy nálam 20 évvel fiatalabb férfi, az életre mindenképp hivatottabb és jogosultabb Oláh Gábor tetemét fogják borítani.

A lesújtó gyász első óráiban emberföltött feladat volna Oláh Gábor teljes életértéket fölmérni, egész költői és írói pályáját kellőképp méltatni; erre még akkor sem vállalkozhatnám, ha a gyász nagy súlyához a megokasodott évek nehéz terhe nem járulna hozzá. De annyira sem testi, sem lelki szeméim nem homályosodtak el, hogy Oláh Gábornak igaz nagyságát, valódi lényét föl ne ismerjem.

Oláh Gábor életén és pályáján egy nagy szerelem vonul végig, a magyar irodalomnak és nyelvnek egyesített szerelme. Csak a középkori szerzetes szemtelte úgy magát Krisztus szolgálatának és pergett oly áhitattal az olvasó szeméit, mint ahogy Oláh Gábor csüngött a magyar irodalom és nyelv áldozatos művelésén és ahogy szakadatlan buzgalommal forgatta ujjai között a magából versonokait, szép prózát, költeményeket és tanulmányokat ontó írói tollat. Mikor ez a szerelmi lán, a költői és írói alkotás szenvedélye elfogta Oláh Gábor, akkor nem törődött családdal és rokonnal, feledett barátot és barátnőt és tőkép megfeledkezett arról, hogy hitvest válasszon magának, megelégedett a műzának ránézve kívánatosabb csókjával.

A műzsa nemcsak a görög mitológiában, hanem a csokonai korában volt égi lény, ma is az és maradjon is az, kivált ha magyar nyelv és irodalom olárá fölött áll, s aki azt szívvel, lélekkel s magasabbrendű tetséggel szolgálja, anint azt Oláh Gábor cselekedte több, mint 40 esztendőn át, azt ne mondjuk szerencsétlennek, még kevésbé boldogtalannak, bármilyen ritkán találkoztott élete folyamán örömmel és bármilyen gyakran érték csalódások.

A tengelycsapatok elérték az egyiptomi határt

Wavell tábornokot a brit kormány visszahívta Afrikába Szebasztopol végnapjai

A szovjet-angol szerződés titkos pontjai között szerepel „Magyarország katonai és politikai ellenőrzése“

Mióta az angol-szovjet szerződést megkötötték, többször felmerült, hogy az egyezménynek titkos záradékai, illetve eddig titokban tartott pontjai is vannak. Ezeket a hírcikket nem cáfolták meg és nagy a valószínűsége, hogy tényleg megállapítottak ilyen pontokat az egyezményben.

Most, mint stockholmi jelentés közli, a „Göteborgs Morgenpost“ című lap nagy feltűnést keltve ismerteti a Churchill és Molotov által Londonban megkötött titkos szerződés részleteit. A lap szerint a szerződésben egész Európát kiszolgáltatják a bolsevistáknak. A titkos szerződés a következő megállapításokat tartalmazza:

1. Elvileg elismeri a Szovjet-Uniónak a biztonság és a stratégiai határokatra vonatkozó igényeit Finnországgal, a balti államokkal, Lengyelországgal és Romániával szemben. Irán tekintetében külön megegyezés jön létre.

2. Szovjet érdekkörnek ismerik el a Szovjet-Unióval határos, vagy a Szovjet-Unió közelében fekvő területek legnagyobb részét, köztük Finnországot, Észak-Skandinávia bizonyos részét, Csehszlovákiát, Romániát, Bulgáriát és Jugoszláviát.

3. A tengelyhatalmak támadásai ellen való védelem céljából elismerik a Szovjet-Uniónak azt a jogát, hogy támaszpontokat szerezzen és „bérleti szerződéseket“ helyőrségeket létesítsen. A Szovjet-Unió számára, ezenkívül szabad átjárást biztosítanak a Kelet-tengerről az Északi-tengerre és a Fekete-tengerről a Földközi-tengerre.

4. A nyilvánosságra hozott angol-szovjet szövetségi szerződés 3. szakasza a szövetségeket felhatalmazza, hogy különleges biztonsági rendszabályokat tegyenek meg a háború után egy újabb támadás elkerülésére, kiegészítve azzal, hogy a Szovjet-Uniónak elismerik azt a jogát, hogy Nagy-Britanniával egyetértésben katonai és politikai ellenőrzést gyakoroljon Németország, Finnország, Magyarország, Románia és Bulgária felett.

5. A két szerződő fél kötelezi magát arra, hogy gondoskodik a nemzeti so-

cialista és fascista, valamint a hasonló kormányrendszereknek egész Európából való végleges eltávolításáról.

Ezek a pontok valóban olyanok, melyek révén az európai országok egész sorát kiszolgáltatnák a bolsevizmusnak. Tudjuk, mi lett a balti államok sorsa a szovjet ellenőrzés és támaszpontok létesítése után.

A berlini politikai köröket — mint onnan jelentik — semmiesetre sem lepte meg a „Göteborgs Morgenpost“ svéd lapnak a nemrég létrejött brit-szovjet egyezmény titkos pötegyezményéről szóló közlése. A Wilhelmstrassen mindazonáltal rendkívül figyelemreméltónak mondják a svéd lap által feltűnést keltő módon közölt titkos pontokat és annak a véleménynek adnak kifejezést, hogy ateikintben mindekelőtt az észak- és délkelet-európai államok tanusíthatnak érdeklődést, mivel most már véglegesen behibonyosodott, amit eddig csak sejtettek.

A HARCTEREK KÖZÜL

A figyelem változatlanul az afrikai front és Szebasztopol ostroma felé fordul. Úgy a német, mint az olasz hadijelentés közli, hogy a tengelycsapatok előretolt osztagai elérték az egyiptomi-libiai határt. Természetesen még nem lehet megjósolni a bekövetkező eseményeket, de annyi bizonyos, hogy a támadó hadműveletek számára egyiptomi területen sokkalta kedvezőbb lehetőségek vannak, mint Líbiában. Ez áll különösen az úthálózatra, a vízellátásra.

A krimi félszigeten a szebasztopolli harc szünet nélkül a végkifejlet felé halad. Az északi kővárosban most már házesoportok, barrikádok és egyes erődítési támaszpontok ellen folyik a harc. Ezeket aknavető és lángszórótűzzel lövik. Szebasztopol védőinek ellenállása már elvesztette együtett jellegét. Szebasztopol déli részén egy nagy szovjet erőd a levegőbe repült. Azt hiszik, hogy a parancsnok repítette a levegőbe, a reménytelen helyzet láttán. A németek a legnagyobb erővel küzdi le a még ellenálló erő-

dőket. Lángszórós ejtőernyősök is szerephez jutnak, egy német páncélos ék kettészakította a védősereget.

TOBRUK ELESTE

és annak várható kihatása továbbra is az olasz sajtó és a közvélemény érdeklődésének homlokterében vannak. Az olasz politikai körök tartózkodnak minden jóslástól. Az Olasz sajtó napnap után hosszú angol lapszemléket közöl, amelyekből kilúnik, hogy az angol közvélemény hárgaszik Tobruk elvesztése miatt. A „Corriere della Sera“ hangoztatja, hogy míg Tobruk angol kézben állandó veszélyt jelentett Líbia számára, most állandó veszélyt jelent Egyiptom számára.

Attlee az angol alsóházban a brit csapatok északafrikai vereségéről a következőket mondotta:

„A páncélosokban nagy veszteségeket szenvedtünk és a helyzet gyorsan rosszabbodott. A tobruki helyőrség hindu, brit és délafrikai csapatokból állott. Attlee ezután részletesen ismertette Tobruk elesét, kijelentette hogy a brit helyőrség nagyrésztének foglyul ejtése súlyos és váratlan csapás, majd a szövetséges csapatok libiai helyzetét nehéznek mondotta.“

WAVELL TÁBORNOKOT VISSZAHÍVTÁK AFRIKÁBA

Mint a brit hírszolgálat jelenti, Wavell tábornokot visszahívták Afrikába. Ez a tény is mutatja, hogy a brit csapatok eddigi vezetésével nem voltak megelégedve Londonban.

Az egyiptomi kormánynak gondot ad a háború közeledése. Nahas pasa egyiptomi miniszterelnök kétórás meghesztelést folytatott Sir Milce Lamson brit nagykövettel és Stone altábornaggyal, az egyiptomi brit csapatok főparancsnokával.

A „MÁSODIK FRONT“

Az angol-szovjet pötegyezményeken kívül Londonban még egy másik titkos szerződést is kötöttek a „második arevonai“ létesítéséhez szükséges katonai intézkedésekről. E titkos szerződés

FONTOS TUDNIVALÓK

Korparkiutalás termelők részére. Befőzési cukrot szombatiig lehet igényelni.

Tudnivalók az újabb népruházati akciókról.

TÖKÉS FOTO
PUSZÓKI PALÓTA

Nincs veszte bármi sors alatt, Ki el nem csüggedett.“

Valóban Oláh Gábor gondolt merészet és nagyot; gondolt költői dicsőséget és írói hírnevet és arra rátette életét. Merész és nagy gondolata nem veszett el, nevét és híret bizton és ragyogón fentartja a magyar irodalom és nyelv története.
K. A.

Oláh Gábor, — mint méltatói hangoztatták — képzeletével, lendületével, ékesszólásával sokszor megközelíti Vörösmartyt. Mindenesetre illik rá Vörösmartynek egy szép mondása, melyet akár jelligéül választhatott volna magának:

„Gondolj merészet és nagyot
És tedd rá életet!“

Jelentkezzünk vérátadásra a Vöröskeresztnél!

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

részlet, amelyek kizárólag katonai jellegűek teljesen titokban tartatnak, a legszűkebb illetékeseken kívül nem ismeretesek.

Newyorki jelentés szerint a szovjet-orosz segélybizottság ülése alkalmával Litvovov szovjet-orosz nagykövét beszédet mondott, melynek során elégedetlenségét fejezte ki, hogy az angol-szászok még mindig nem létesítettek második arcvonalat. Hangzott, hogy a Szovjet-Unió számára szállítások nem történtek olyan mértékben, amilyen mértékben erre a szovjetnek feltétlenül szüksége volna.

CHURCHILL SZTTALINHOZ KÉSZÜL

Tokiói német jelentés Sanghaiből származó jelentések szerint Churchill légi úton a Szovjet-Unióba készül, hogy közvetlenül tanácskozzék Sztalin-nal.

Egyébként a washingtoni Roosevelt-Churchill megbeszélésekről nyilatkozatot adtak ki, amely szerint a pénteken kezdődött tárgyalásokon a cél a szövetségesek háborús hatalmának lehető leggyorsabb és lehető legnagyobb összpontosítása az ellenség ellen, a legteljesebb összegenyveztetés és további megszavazása azoknak az intézkedéseknek, amelyeket egy bizonyos idő óta hoztak, hogy a szövetséges nemzetek háborús erőfeszítését tovább növeljék és érvényben tartsák.

ROMMEL

Jelentették, hogy Hitler Rommel vezérezredést, a tobruki győzést vezérlő főparancsnokává nevezte ki a tőrvölő táviratot intézett az afrikai német páncélos hadsereg főparancsnokához, amelyben halálját fejezte ki, hogy személyes fellépésével eldöntötte a marmaricai csatát, Rommel, aki most 50 éves, a legidősebb német vezértábornagy, akinek a világháborúból megvan a Pour le Mérite-je; a mostani háborúban ő tört páncélosan élén elsőnek előre Abbeville felé, majd az afrikai harcok során hat katonai csatában győzelmesen küzdve az angol túlerővel, megkapta a kardokkal díszített tilgyfalomhős lovagkeresztet és a legmagasabb olasz kiüntetését.

Rommel vezértábornagy a német rádió harctéri közvetítésében tegnap nyilatkozott az afrikai nyári küzdelmeiről és többek között kijelentette: közel négy hét keamény harcra vannak megüdvülünk, harcok, amelyek nemcsak sikeresek, hanem rendkívül sikeresek voltak. Csapataink eddigi műveletét a tobruki erőd elfoglalásával koronázták meg. Ezekben a harcokban a német és olasz katonák embereitelli teljesítményüket nyújtották, olyan hőzveteket és aknamezőket, hogy azt természetesen már nem is lehetett eslekedni. Ezek a katonák a legsúlyosabb veszteségek és nélkülözések ellenére is éjjel-nappal kitartottak abban a szellemben, amely valamennyiünkét átitált: az egyén eslehet, de a győzelem biztosan a miénk!

A német afrikai hadtest egyik magasrangú személyisége tegnap repülőgépen Berlinbe érkezett és elmondta, hogy Auchinleck brit főparancsnok az elfogott iratok tanúsága szerint nagymennyiségű amerikai hadianyagot ígért Ritchie tábornoknak és februárban megbízta azzal, hogy Tunisz ellen készítsen elő offenzívát. „Több mint száz hajóból álló hajóhadat állítottak készenléte az amerikai hadianyag-utánpótlás biztosítására.” A japánok azonban nagy részét elcsillyesztették cunak az amerikai hadianyagnak, az olasz és német vezérek pedig késő munkával kidolgozták a hadtervet; a német ipar a legrovidebb időn belül eleget tett Rommel kívánalmának.

Rommel győztes stratégiája — afrikai viszonylatban — hasonlít a német csapatoknak 1940 májusában Abbeville irányában történt lerohanásával. Ritchie megfévesztette a tengelystratégia: a háromhetes felmorszó anyagcsatában csak mindig éppen anynyi német és olasz csapatot vett részt, amely pontosan elintézte a mutatózó angol ellenállást. Am el Gzala ellen azonban olyan erős erők léptek fel, amelyek elsöpörték a brit ellenállást. Az amerikai fegyverek például, az anyag jószágát és a gépek szerkezetét tekintve, messze alatta maradtak a sivatagi harcok számára épített német hadigépeknek.

Rommel — ezt hangsúlyozták Berlinben — az az ember, aki meglepéseket csinál és akit a hirtelen változó hadihelyzet nem lép meg. Rommel sivatagi kocsijában a harcmezőt járva felismerte a megváltozott helyzetet és ekkor indította támadásra páncélosait Bir el Gobi és Bardia ellen, amivel halomra döntötte Ritchie minden védekező tervét.

A FRANCIA ÁLLÁSPONT

A német-francia fegyverszüneti szerződés közel második évfordulója alkalmából a francia tájékoztatói miniszterium közleményt adott ki, amely többek között így szól:

„Nekünk 1940 júniusában semmi okunk sem volt a háború folytatására. Ma még kevesebb okunk lenne erre az intézkedésre. Európai szempontból nézve a háború már nem Anglia és Németország, hanem elsősorban a bolsevizmus és Európa között folyik. Ma tehát saját életbevágó érdekeink ellen és a civilizáció ellensége mellett harcolnánk. Az angol-szovjet győzelem azt jelentené: az impérium az angol-

Északafrikában és a Földközi-tengeren

A tengelycsapatok elérték az

Az olasz főhadiszállás közleménye: A tengelycsapatok előretolt osztagai elérték Libia és Egyiptom határát. Tobrukban a tisztogató műveletek befejeztével a hadifoglyok száma több mint 28 ezerre emelkedett.

A máltai légi és tengerészeti támaszpont ellen légi alakulataink heves bombatámadásokat intéztek. A célbavett pontok körzetében több nagykitörésszerű tűz tört ki. Valamennyi repülőgéplünk visszatért.

A német hadijelentés közli: Észak-Afrikában a német és olasz had-

Gyapjűszövetet

vehet olcsó árban. Bizalommal keresse fel

Kőrösi László céget

Ferenc József-út 38.

loké, Franciaország a szovjeté.”

LAVAL

kedden a kora reggeli órákban elhagyta Vichyt és Párisba utazott. Megérkezte után a Hotel Madisonban több párisi személyt fogadott.

A Vatikánban semmit sem tudnak Sztalin üzenetéről

A Vatikán részéről ismét határozottan cáfolják azokat a híreszteléseket, hogy Sztalin üzenetet intézett volna a Vatikánhoz és üzenetében a vallással szemben türelmesnek mutatkozott volna s azt állította volna, hogy a jelenlegi háborút nem a bolsevizmus elterjesztése érdekében folytatja. Mint vatikáni részről közlik, a Vatikán soha nem kapott semmiféle üzenetet vagy nyilatkozatot Sztalintól.

A SPANYOL KÜLÜGYMINISZTER A PÁPÁNÁL

A pápa kedd délelőtti magánkhalgatáson fogadta Serrano Suner spanyol külügyminisztert. A magánkhalgatás után a pápa fogadta a miniszter feleségét és kíséretét is. Utána a spanyol külügyminiszter látogatást Maglione bíboros államtitkárnál.

osztályok legelő haladó részét elérték a libiai egyiptomi határt.

Tobruk kikötőjének elfoglalásakor a hadsereg kötelékkel elsüllyesztettek egy ágyúszádat és összesen 5200 tonnányi hat kisebb szállítóhajót, amelyek angol csapatokkal a fedélzetükön igyekeztek elmenekülni. A hajókon levő katonákat foglyul ejtették.

Malta szigetén német és olasz harc repülőgépek legnagyobb fűmértékű bombákkal támadták a luccei repülőtér berendezését.

A szovjet elleni arcvonal

Szebasztopol ostroma tovább halad. A Charukovnál szétvert hadosztályok megsemmisítették

A német véderő főparancsnokság közli:

A szebasztopoli erődítmény területének északi részén bekerítettük a Szevernaja öbölől északra levő legkülönböző földszoroson még ellenállást tanúsító ellenséges maradványokat.

Az erőd arcvonalának többi részén súlyos külön harcokban a legnehezebb terepviszonyok mellett sok kiserődöt leküzdöttünk és újabb védelmi berendezéseket foglaltunk el. Harci repülőgépek nagyobb osztagal támogatják a támadásokat és bombázták az ellenséges tartálokat és löszraktárakat. Az Azovi-tenger északi partján vis-

A Szevernaja öböl északi partja német kézen

A szebasztopoli harcokról kiadott újabb jelentés szerint az erőd ellen intézett német támadás tovább haladt. — A Szevernaja öböl egész északi partja most már a német csapatok kezében van, egy bekerített ellenséges csoport kivételével, mely a földalatti folyosókban még alkaseredett ellenállást igyekezik tanúsítani.

Miután visszaverték a szovjet ten-

szavertük a Szovjetnek egy helyi part-

A Charkovtól északra levő erdőn terepen megsemmisítették a szétvert szovjet hadosztályok még meglevő maradványait. Hatszázhatvan halottat számoltunk össze, 946 foglyot ejtettünk és kétszáz löveget zsákmányoltunk.

A keleti harctér középső szakaszán csekély a harc tevékenység.

A volchovi arcvonalon az ellenség elkeseredett váltakozó erőd harcokban súlyos veszteségeket szenvedett.

A szovjet léghaderő hatfőn száz repülőgépet veszített. Ot saját repülő-

gerőcsapatok partraszállási kísérletét a bolsevisták az Azovi tenger partján Marupoltól délre levő újabb kísérletet tetek a partvidék megközelítésére. A 20-30 naszáddal megindított partraszállási kísérlet feladata az volt, hogy a német csapatokat Szebasztopoltól messze lekösse és így tehermentesítse a kétségbeesetten küzdő szebasztopoli helyőrséget. Mint valamennyi előző

partraszállási kísérletet, ezt a vállalkozást is még idejekorán észrevették partvédelem kötelékkel és azonnal összpontosított tüzükkel elhárították.

A nyugati légháború

A német hadijelentés közli: Angol bombázók a keddre virradó éjjelen újból támadást intéztek Emden városa ellen. A polgári lakosság körében csekély veszteség volt. A lakónegyedekben sok épületet találat ért. A támadó repülőgépek közül négy gépet lelőttünk.

A német haditengerészet messzehordó ütege június 22-én a délutáni órákban hatásosan löktek Ramsgate kikötőberendezését. Heves robbanások és nagy tüzek igazolták a német gránátok találatait. (MTI)

Japán tengeralattjárók támadása amerikai partok ellen

Tokió, június 23. A Domei iroda jelentése szerint az a japán tengeralattjáró, amely Oregon partjai előtt bukkant fel Vancouver szigetének katonai berendezései ellen intézett heves támadása után *Port Brown* és *West Port* vidékének katonai célpontjait vette tűz alá. *Port Brown* és *West Port* a Columbia folyó torkolatánál fekszik. A japán tengeralattjáró a két részletben végrehajtott támadás során *fantos katonai berendezéseket rombolt szét* és nagy zavarokat idézett elő az Egyesült Államok nyugati partvidékének egyéb védelmi rendszerében. (MTI)

Svéd hajót súlyesztett el egy szovjet tengeralattjáró

Stockholmi jelentés szerint a Balti tengeren egy szovjet búvárnaszád elcsúlyesztett egy 4000 tonnás svéd hajót.

Tekintettel arra hogy a Gorthon svéd hajót egy orosz tengeralattjáró a három mérföldes határon belül, tehát svéd felségvizeken megtorpedózta, Svédország intézkedéseket tett hajózásának a svéd vizeken való biztosítására.

Berlini katonai helyről közlik, hogy néhány szovjet búvárnaszádnak sikerült áttörnie a finn tengeröbölben lerakott aknákon és kijutni a Keleti tengerre. Míg a szovjet tengeralattjáróknak eddig még egyetlen egy német szállítóhajót sem sikerült elsüllyeszteni, addig a Gorthon svéd teltérhajó áldozatul esett tevékenységüknek.

Mi történt a svéd nemzeti szociálisták gyűlésén

Stockholm, június 23. (NTI) Lapjelentések szerint a Svenska Socialistiska Samling nevű svéd nemzeti szocialista egyesület trelleborgi gyűlése botrányba fulladt. Nagyobb tömeg megtámadta a szónokot. Feldöntötték a szónoki emelvényt a szónokkal együtt és bántalmazták a gyűlés rendezőit. A rendőrség nem tudta megvédelmezni a bántalmazottakat. A botrány még akkor sem csillapodott le, amidőn a rendőrség őrizetbe vette a megtámadottakat, hogy megvédehesse őket. A nemzeti szociálisták csak a késő éjjeli órákban hagyhatták el a rendőrség felügyeletében a rendőrszobát. (MTI)

Hungária filmszínház

Ma is
TOLNAY KLÁRI, JÁVOR PÁL,
MÁLY GERŐ és TURAY IDA
nagyserző alakításával, a

3. csengő

bűnügyi vigjáték.
Előadások: 5, 7, 9 órákor. Híradó!

Vígshínház mozgó

Ma is a felejthetetlen amerikai világgfilm:

Intermezzo

A legszebb, legmeghatóbb szerelmi regény!
Fősz.: LESLIE HOWARD
INGRID BERGMAN.

Apollo filmszínház

Ma utoljára:

Mindennek a férj az oka

Csütörtörtől! Holnaptól!

A német repülőhősközlőkénye.

Lützow sasok

Nagy vita a Kollégium igazgatótanácsában a tankerületi főigazgatóság megállapításai körül a gimnáziumi internátussal kapcsolatban

Révész püspök és több tag tiltakozását fejezte ki az internátus bezárásának kilátásba helyezése miatt — A kiválasztott tehetségek közül miért nem adtak senkit sem a Kollégium internátusába? — A Kollégium hat szegény gyermek iskoláztatását vállalja — Nem adják át a polgári iskolát az államnak

A debreceni református kollégiumi igazgatótanács a Kollégium dísztermében kedden délelőtt ülést tartott. Az ülés legnagyobb érdeklődést kiváltó tárgya dr. Ember Ernő előadó előterjesztése volt, melynek elhangzása után a kollégiumi igazgatótanács reflektált azokra az észrevételekre, melyet a tankerületi főigazgató és helyettese tettek a gimnáziumi internátussal kapcsolatban.

Dr. Ember Ernő előadó ismertette, hogy a tankerületi főigazgatóhelyettes a gimnáziumi internátusban és az Andaházi-Kasnya intézetben tett látogatásai után kifejtette, hogy az internátusok nem felelnek meg a legelőnyösebb egészségügyi feltételeknek sem, korszerűségről azokkal kapcsolatban beszélni sem lehet, súlyos bírálatot mondtak az internátus tisztasági állapota felől s hangoztatták, hogy a felsőbb hatóságok többszöri észrevételei után sem történtek megfelelő intézkedések ennek kiküszöbölésére. Végül Szondy helyettes főigazgató közölte, hogy amennyiben a nyár folyamán nem hozzák rendbe az internátust, az 1942—43. tanévre nem engedélyezik annak megnyitását.

Ugyancsak ezzel kapcsolatban a királyi főigazgatóság közölte, hogy a tehetségkutatás során a főigazgatóság területén kiválasztott tanulók közül a debreceni református Kollégiumhoz azért nem osztottak be egyetlen gyermeket sem, mert a gimnázium internátusa nem alkalmas arra, hogy a kiválasztott magyar gyermekeket ott tisztaságra, rendszeretűre neveljék. Szeptemberi tanévnyitás előtt a felelős tanügyi hatóságok megvizsgálják az internátust és ha nem lesz megfelelő, nem engedik annak megnyitását.

Hasonlóan kritika tárgyává tette a főigazgatói megállapítás a kollégiumi körhízaat is.

Az intézőtanács a főigazgatói észrevételek kapcsán hangsúlyozta, hogy tudatában van az észrevételekben hangoztatott fájó problémáknak. Az új internátus létesítése már 1935 óta terve van. A jelenlegi helyzet komoly akadályokat gördített ennek megvalósítása elé, azonban a kollégiumi költségvetésbe ebben az évben 59.000 pengőt vettek be az internátus rendezésére, a folyósóablakok beüvegezésére és a püspöki akció is jelentékeny részében ilyen irányú célt szolgál. Nem indokolt az a vád, hogy a felelős hatóságok nem tettek semmit. A Kollégium, mely 400 év óta végzi a szegénysorsú tehetségek nevelését, ami most kormányprogramm lett, nem érdemel ilyen szigorú kijelentéseket és ezt a 400 éves múltat nem lehet semmibe venni és a Kollégiumot kizárni a tehetséges magyar gyermekek neveléséből. Tudatában van a tanács teljes mértékben a hibáknak, fájdalmasan érzi, tudja azokat és amit lehet a mai körülmények között, mindent megtesz a Kollégium internátusa érdekében.

Az előadó által előterjesztettekhez azamosan hozzászóltak.

Kolozsváry Kiss László lelképászlor annak elismerése mellett, hogy a tankerületi helyettes főigazgató által fessett kép sok tekintetben igaz lehet, hangoztatta, hogy a debreceni Kollégium 400 éve tehetségeket kutat és nevel. Ebből a munkából a Kollégiumot semmiféle indokkal nem szabad kizárni. A felelős hatóságok ha ezt nem méltányolják, a Kollégium akkor is tehetségeket fog nevelni a magyar életnek.

Dr. Szász Imre megdöbbenésének adott kifejezést a tankerületi főigazgatóhelyettes megállapításainak hangja felett. Ha nem tudnánk — mondotta — hogy aki ezeket a kijelentéseket tette, itt, közöttünk nőtt fel, a mi tornácainkon lett azzá, ami nem csodálkozunk. Így azonban csodálkoz-

unk, hogy református tanár ilyen retorziókat helyez kilátásba azzal a Kollégiummal szemben, melynek nevelő multját...

Révész püspök e szavakra kijelentette, hogy a felszólalók csak tárgyi alapon beszéljenek e kérdéssről. A tankerületi főigazgatóhelyettes úr kötelességét teljesítette és nem tartozik ide sem a vallása, sem, az, hogy hol nevelkedett.

Dr. Szász Imre folytatónak kijelentette, hogy a hang ellen, mellyel a gimnáziumi internátus hiányosságait szövezték és még inkább annak végső következtetése ellen tiltakoznia kell. A korszerűség kívánalmának talán nem felel meg az internátus, de folyik a munka a megújításért. A református egyház szegény, nem tud olyan könnyen pénzt előteremteni, mint az állam, vagy más gazdagabb egyház, nem tud rövid idő alatt nagy változtatásokat tenni. De a tehetségkutatásból és támogatásból nem lehet egyszerűen kikapcsolni a debreceni Kollégiumot, mely négy évszázadon át nevelt és adott tehetségeket a magyarságnak.

Porzolt István kijelentette, hogy a helyettes főigazgató bírálatát sok tekintetben indokolt és annak megállapításait jórészt szöveztet meglette a kollégiumi internátusra vonatkozólag a református egyház középiskolai főfelügyelője, dr. Papp Ferenc tanügyi főtanácsos is. A hibás — a rossz iskolapolitika, az, hogy a pénzt földbe fektették és nem építkezésre. Emiatt súlygyűlt a Kollégium főként a mostani válságba. Ez az iskolapolitika az oka annak, hogy a püspök úr akciója sem kapja meg a vidék részéről a kívánt támogatást. A Kollégium elvesztette kapcsolatát a vidékkel éppen internátusa hiányosságai miatt, nem tudott megfelelni a kor kívánalmának és a vidékiek elmentek Sárospatakra és másfelé tanulni. Nemesak az épületek nem újultak meg ennek következtében, de az így másfelé ment tanulóknak nagy élő lökél is vesztett a Kollégium.

Révész Imre püspök tárgyilagos, nyugodt, világosságot gyűjtő beszéddel csilapította le a kissé izóvó váló hangulatot. Vannak hiányosságok a Kollégium körül, vannak mulasztások, melyek jóhiszeműségből, másrészt kényszerhelyzetből állottak elő. Már a jubileumi alkötások sorrendjének megállapításánál hibát követtünk el, de mindnyájan ott voltunk ennek a hibának az elkövetésénél, mindnyájunknak vállalnia kell a bírálatot. Annakidején bizalmas beadványomban már kértem a sorrend megváltoztatását. Ha másként határozzuk az alkötások sorrendi kérdésében, ma nem lenne diakonisszaképző intézet és egyetemi templom, melyek szintén szép és szükséges alkötások voltak, de nem lenne bajban a Kollégium és a Kollégium jubileumán magát a Kollégiumot kellett volna elsősorban alkötéssokkal emelni. Akkor pár száz ezer pengőből fel lehetett volna építeni az internátust, ami ma csillagászati számokba kerül. Ezen azonban ma már felesleges vitakozni, mert mindannyian megszavaztuk a sorrendet. A bíráló hangnak igaza van, azt vállalni kell bárhonnán jön, sőt magunknak kell azt kiegészítenünk az esetleg észre nem vett hibákra való rámutatással. De tiltakozunk kell a bezárással való fenyegetés ellen, amire aligha van jogalap is... Ebben a kérdésben, ha szükségesnek mutatkozik a miniszterig, sőt a legmagasabb helyig elmegyünk és meg vagyunk róla győződve, hogy teljes sikerrel. A bírálatot a Kollégium hálával fogadja... Azt ellenben kifogásolni kell, hogy nem veszik számításba azt, hogy a háború harmadik évfordulójához közeledünk, nem látják meg az akadályokat és bizonyos dolgokban, mintha a Marsról hangzanának el ezek a vélemények. annálra nem tekintik, hogy 1942

júniusában vagyunk... A lehetőség határán belül mindent elkövetünk, a jelen helyzetben azonban megértést kérünk az államtól és tudjuk, hogy ezt a megértést nemcsak kérni, hanem követelni is jogunk van...

Jakucs István h. kollégiumi igazgató történelmi visszpillantáson át mutatta ki, hogy a Kollégium mindig a szegény tehetségek nevelője volt és ezért is maradt maga is szegény.

Harsányi Pál rámutatott arra, hogy nem a Kollégium pénze fekszik földekben, hanem az egyházkerületek és alapítványoké. Ha rideg is a Kollégium, de bizonyos, hogy nemzedékeket tanított meg az élet igazi arcára és ma már senki sem szegényli közülök, hogy válassza a Kollégiumban szobát sűrűt, vagy vizet hordott, mert testét-lelkét megvédette a kollégiumi nevelés. A debreceni református Kollégium mindig jó lesz jó magyar gyermekek nevelésére.

Dr. Kölcsey Sándor felszólalásában kifejtette, hogy különbséget kell tenni a belső személy és kívülről bírálat között, de a kívülről bírálat is számolnia kell a mai helyzettel. Mindnyájan elismerjük, hogy vannak hibák, de ez nem lehet jogcím arra, hogy a Kollégiumot ilyen erősen sújtsák.

Papp Ferenc dr. közölte, hogy a tehetségkutatáson kiválasztott gyermekek közül Debrecenben egyet sem helyeznek el. Nagyszalonta, Máramarosziget, Hajdúnánás, Jászberény kapott közülök, de Debrecenbe egy sem jutott...

Dr. Kölcsey Sándor: Vállaljuk a versenyt így is...

Révész Imre püspök kijelentette, hogy ma nem kérhetjük, éppen internátusaink rendezetlensége miatt ezeknek a gyermekeknek Debrecenbe való elhelyezését. Ha új intézeteink fedél alá kerülnek, jönnek majd a gyermekek maguktól is a Kollégiumba...

A kollégiumi igazgatótanács ezután

DEBRECZEN

3. OLDAL
1942. VI. 24.

elfogadta az előadói javaslatot, mely kiemeli, hogy folyik a munka az internátusért és a gyökeres rendezésig is nagyobb összeggel végeznek munkálataikat. A bezárás ellen szükség esetén megteszik a kellő lépéseket.

A bizottság kimondotta ezután, hogy ha szegénysorsú, tehetséges gyermek teljesen ingyenes iskoláztatását és internátusi költségét vállalja az 1942—43. tanévben, a lársadalom bekapcsolásával a kereteket még jobban kiszélesítik.

A tanítóképző intézettel kapcsolatban Ravasz László püspök felhívta az egyházkerületeket, hogy az állam a tanítóképzés előmozdítására 12 kedvezményes helyet biztosított és javasolta, hogy az egyházkerületek is járjanak ehhez hasonlóan. Az igazgatótanács megállapította, hogy Debrecenben eddig is, jelenleg is jóval több kedvezményezett hely van a tanítóképzésben, mint az állami keret, de a Kollégium kész még továbbmenően támogatni minden ilyen megmozdulást. A tanítóképzővel kapcsolatos liceum első osztályában szeptembertől kezdve párhuzamos osztályt állítanak fel.

A gyakorló iskolában felállítják a VII—VIII. osztályt, ennek végrehajtása érdekében azonban csökkenteni kell az egyes osztályok létszámát. Szóba került a harmadik gyakorlóiskola létesítése is.

A polgári iskolával kapcsolatban felmerült, hogy az állam hajlandó lenne átvenni a polgári iskolát és a jelentkezők elhelyezése érdekében párhuzamos osztályokat nyitna meg. A polgári iskola fenntartását a kollégiumi igazgatótanács fontos érdeknek nyilvánította. A párhuzamos osztály megnyitására elvileg beleegyeznek, keltős osztályonként 120 jelentkező-számtól és az iskolaosztályok elhelyezésére megfelelő elegendő helyről függővé léve azt.

Imrédy Béla beszélt a felhatalmazási javaslat vitájában

A háború kilátásairól, a zsidókérdésről, gazdasági problémákról

A képviselőház tegnapi ülésén Metxner Emil beterjesztését és a zsidók erdő és mezőgazdasági ingatlanairól szóló törvényjavaslatról. Kérte a sürgősség kimondását.

Hunyadi-Búzás Endre az orvos javaslatáról, Csicséri-Rónay István az állítás-köteles kor alsó határának leszállításáról szóló törvényjavaslatról terjesztett be jelentést. A Ház ezekre is kimondta a sürgősséget.

Rapcsányi László (Imrédy-párti) foglalkozott a zsidóknak a gazdasági életben elfoglalt helyzetével s a zsidókérdésben további megszorításokat kívánt.

Ezután folytatták a kormányának adandó felhatalmazás vitáját. Vajna Gábor (nyilaskeresztes) bejelentette, hogy a felhatalmazást nem adja meg. A föld- és a zsidókérdés haladéktalan megoldását sürgette.

Csoőr Lajos (Népakarat pártja) a falufejlesztés érdekében hitel lehetőségek biztosítását kérte.

Lill János (pártiszövetség) hangoztatta, hogy a felhatalmazással élni kell tudni és megfelelő intézkedéseket kell hozni. Nem tartja a béremelést megoldásnak.

Vitéz Imrédy Béla volt a következő szónok, aki hangoztatta, hogy mint pártjának vezetője, szükségesnek látja felszólalni, mert most van alkalma gazdaságpolitikai kérdésekkel foglalkozni.

— A miniszterelnök igen helyesen és férfiasan mondotta az országnak, hogy ez a háború a mi háborunk's a nemzetnek minden erejét a megnyerésére kell irányítania. Pártja nevében mindente-

kintetben aláírja ezt a kijelentést. Akí mostanáig szkeptikusan nézte a világ mostani eseményeit és aki azt hitte, hogy ezt a háborút megnyerhetik az angolok és elveszthetik az oroszok, azok az angol—orszag szerződés következtében fel kell, hogy ébredjenek. — Nem állítja, hogy az angol—orszag szövetség vereség esetén nem bomolhatik fel, de most a szövetség az európai földrészt a kommunizmusnak szolgáltatta ki. Tehát minden magyar és keresztény érdek amellett szól, hogy ezt a háborút meg kell nyerni és a nemzetnek minden erejét latba kell vetnie. A háborút meg is fogja nyerni az a hatalmi alakulat, amelyhez mi tartozunk. Az antant 1919-ben megnyerte a háborút, de elvesztette a békét. Nekünk meg kell nyernünk a békét. Erre kell felkészülnünk. A béke új Európát hoz s ebbe bele kell illeszkednünk, úgy hogy Magyarország elnyerhesse Délkeleten az öt megillető vezetőserepet.

— A gazdaságpolitikában ebből a célból arra kell vigyázni, hogy meg legyen a helyes gazdasági szervezésünk. Átfogó gazdasági tervet sürgetett. Felhívta a figyelmet a közelítés és több gazdasági kérdés fontosságára. A mezőgazdasági és ipari cikkek árszínvonalának egyenlővé tételét tette ezután szövé, majd a zsidókérdésről kijelentette, hogy olyan messze menünk ezen az úton, hogy nem lehet megállni, hanem további intézkedések szükségesek.

Végül a magyar gazdasági élet megszervezését sürgette, rámutatva arra, hogy Magyarországnak a háború után milyen fontos szerepe lesz.

OLÁH GÁBOR HALÁLA

A halott költő élete, 40 éves írói működése, utolsó órái és irodalmi hagyatéka
A város díszsírhelyét ad nagy költőjének

Oláh Gábor meghalt... a magyar irodalom szegényebb lett egy szin pompás, eredeti tehetséggel, Debrecen szellemi élete pedig Csokonai óta egyik legnagyobb értékét veszítette el.

A kiváló fró, aki Kar-utcai lakásának „szigetén” töltött el egy emberi életet és itt írta kinceit alkotásait, már közel egy éve volt a belgyógyászati klinika pavillonjának lakója. Forinet professzor, Udvardy tanár, Héger Flóris dr és az egész orvos-gárda minden tudását latba vetve kezelte, gyógyította a beteg költőt, ez a gondos kezelés tartotta meg már hónapok óta az életnek.

Cukerbetegség, szívhaj és mindennél súlyosabban vesebaj kínozták, de a beteg leromló testben utolsó pillanatáig esodálatosan tisztán lobogott a szellem. Minden délután két kis diák járt el hozzá felolvasni, kéziratokat diktált és megkapó frissességgel társalgott látogatóival. Mórész Zsigmondtól kezdve, aki debreceni tartózkodása alatt sűrűn felkereste, legkedvesebb barátai köréig, mely Baja Mihálytól dr Pap Károlyig, Csobán Endrétől Kárdos Albertig terjedt, mindenki csodálta az utolsó percig tartó szellemi frisséget.

Az utolsó találkozás

Oláh Gábor, aki 1881 január 17-én született Debrecenben és pár hónapja ünnepelték negyvenéves írói jubileumát, kedden hajnalban hunyta le örök álomra szemét, a madárdalok Nagyerdő közepén, a belklinikai külön szobájában. Utolsó órái és halála csendes volt. Alapota két héttel ezelőtt fordult annyira aggasztóra, hogy kezelőorvosai közölték barátával, hogy már nem sok van hátra a nagy fró életéből.

Vasárnap délután halálsejtem fogta el Oláh Gábor, telefonált Baja Mihálynak és Csobán Endrénének, hogy keressék fel. Ugyanezen a napon látogatta meg dr Pap Károly egyetemi tanár is. Mire kimentek hozzá, már jókedvű lett. Hosszasan elbeszélgettek a Csokonai Kőr kiadásáról most megjelenő tanulmánykötetéről, melynek még ő maga adta a címet „Szépség és igazság” ez legyen a cím — mondotta... Vágyott mielőbb nyomtatásban látni a kötetet, melynek kiadásához ezer pengővel járult a város. Ez a határozat most áll belügyminiszeri jóváhagyás alatt... a könyv kinyomtatása késett, azt már nem láthatja meg a költő.

Csobán Endre Ternay Kálmánnak Olaszországból küldött leveléből olvastott fel, amely beszámolt arról, hogy az Oláh-Ternay közös fordítások olasz költőiből milyen nagy sikert aratnak Olaszországban. A Bolyai Akadémia is most kért költeményeket válogatott versei kiadásához. Ezek a hírek mind nagy örömet szereztek a halálos ágyán fekvő írónak. A könyvnapokon barátai megvásárolták számára Tóth Árpád műfordításait kérésére és ezt olvastatta utolsó napjaiban. Tóth Endre, a fiatal debreceni költő budapesti útján találkozott Mórész Zsigmonddal és üzenetét adta át Oláh Gábornak...

Aztán mikor látogatói elmenni kérték, hogy ne fáraszták tovább, Baja Mihály odafordult hozzá:

— Van-e valami kívánságod Gábor?

— Kérdezte.

Oláh Gábor kinyújtotta karját...

— Hát Mihály... még egy utolsó kéz...

...ra gyere ide — mondotta.

Melegen, görcsösen szorított kezét Baja Mihálynak, Csobán Endrével.

— Köszönöm a velem való törődésedet — mondotta. — Ne haragudjatok, hogy néha nehéz természetű voltam...

Ez volt az utolsó találkozás Oláh Gábornak barátaival. Kedden reggel 5 órakor meghalt. Csobán Endre vette elsőnek a hírt, nyomban intézkedett és megtelefonálta az illetékeseknek a szomorú hírt. Majd személyesen közölte azt a tisztánült egyházkerület tanácsülésén levő Csokonai Kőr tagokkal, Kőlcsey Sándor dr polgármesterrel, Baja Mihály lelkészrel, dr Erdős Károly egyetemi tanárral, dr Nagy Sándor vallásánarral és azonnal elhatározták, hogy a Csokonai Kőr választmánya délelőtt összejött a temetésére vonatkozó intézkedések megbeszélésére.

Dr Kőlcsey Sándor polgármester jelentette, hogy a város díszsírhelyét ad nagy költőjének. A Csokonai Kőr tagjai, akik a temetést rendezik, kérik fogják, hogy a sírhelyet a Csokessz

professzor sírjával szemben jelöljék ki. Oláh Gábornak két testvére van, — egyik Kovács Istvánné szül. Oláh Julia, Bősörményi-úti lakos a család részéről szintén megtette a szükséges intézkedéseket.

Szombaton temetik a költőt

Kedden délelőtt összejött a Csokonai Kőr választmánya és elhatározták, hogy Oláh Gábor szombaton délután félnyolcórától kezdettel temetik el, hogy temetésén résztvehessenek a hortobágyi Petőfi ünnepélyek kapcsolataiban Debrecenbe érkező tagjai a Petőfi Társaságnak. Gyászjelentést ad ki a Csokonai Kőr, a család és a „Fazekas Mihály” gimnázium, melynek az elhunyt tanára volt és csak a múlt évben ment nyugdíjba. Intézkedett Baja Mihály és Csobán Endre, hogy a Kar-utca 29. szám alatti házat, Oláh Gábor lakását lepecsételjék. A kis lakásban közel félszáz kiadatlan könyv kéziratok vannak, melyek valószínűleg a Déli-múzeumba, míg a költő nagyrészt a Csokonai Kőr Könyvtárára száll értesülésünk szerint.

Oláh Gábor végrendelete

Oláh Gábor irodalmi hagyatékáról és

A Szociális Missziótársulat közgyűlése

Dr Lindenberger János prépost búcsúztatása és ünneplése — Farkas Edith emlékének megörökítése — A hadbavonultak gondozásába való bekapcsolódás

Tegnap tartotta nagy érdeklődés mellett évi közgyűlést a szociális Missziótársulat debreceni szervezete a piarista gimnázium tanácstermében.

Balassy Miklósné elnöknő mondott megnyitó beszédet, amelyben üdvözölte dr. Lindenberger János apostoli protonotárius, prépost-plébánost, egyházi tanácsadót, dr. Bátor József piarista-igazgatót, lelki vezetőt, Vormair Kamilla országos elnököt, Boér Judith központi missziósnővért, dr. Kőlcsey Sándornét, a MANSZ helyi szervezeteinek elnökét és a hatóság részéről megjelent dr. Kupinszky Sándor tb. tanácsnokot, valamint a tagokat, élükön az alapító díszelnökönél özv. Szentkirályi Tivadarnéval.

— *Soha lsten irgalmára jobban nem szorult országunk* — mondotta az üdvözlések után, — mint a mai válságos időkben. *Nekünk, magyar asszonyoknak virrasztanunk kell nemzet, család értékeink felett.*

Ezután rámutatott arra, hogy a Szociális Missziótársulat által először hangoztatott *szociális igazság* keresése és szolgálata ma már bevonult az állam céljai közé. De még mindig akadnak feladatok. A Szociális Missziótársulat erőteljesen részt fog venni a közeljövőben az országos szociális felügyelőség munkájában.

Dr. Lindenberger János emelkedett ezután szólásra, kegyeletes szavakkal emlékeztetvén meg az elhunyt országos alapító-főnökszonny, Farkas Edith érdemes életéről. Az örségváltás folytán új elnök került a Szociális Missziótársulat élére, meg vagyunk győződve — hangoztatta, — hogy a Szentlélek kegyelmével velem lesz, mint megboldogult elődjével.

Balassy Miklósné köszönte meg az egyházi tanácsadó szavait, kifejezve eddigi támogatásáért a Missziótársulat hálaát. *Most, mikor eddigi állomáshelyéről távozik, a Missziótársulat hálaát és ragaszkodó bizalommal búcsúzik tőle, hogy nem feledkezik meg a debreceni Szociális Missziótársulatról.*

A szeretett prépostot melegen ünnepelték a jelenlevők, majd Vormair Kamilla elnök tett tanúságot a Szociális Missziótársulat működésének folytonosságát mellett Farkas Edith nyomdokain. Jellemezte Farkas Edith életét, munkásságát és kiemelte jelentőségét. Ő volt a katolikus nőmozgalom úttörője, a katolikus életidelek megvalósítása érdekében a nőket szervezte meg. Felismerie, hogy egy új pogányság korszakja a keresztény felfogást a társadalomból, Krisztus nélkül gondolkozunk, nevelünk és élünk. Ez Farkas Edith

a szerzői jogok örökléséről külön végrendelet intézkedik, melyet Baja Mihálynak adott át egy kazettában megöröszésre. A kazetta kulosa a költőnél volt, míg a kazettát halála után most már Baja Mihály a leltári hivatalnak adja át. A végrendeletnek — melyet többször változtatott a költő — felbontása természetesen csak a temetés után történik meg. Ebben intézkedik az író kéziratok sorsáról, valamint ötezer pengőt kitevő egyik bankban levő pénzről, melyet értesülésünk szerint a Csokonai Körnek hagyományoz irodalmi alapra és könyvel kiadására.

Oláh Gábor elköltözött az élők sorából. Debrecen szegényebb lett egy csodálatos tehetséggel, egy különös sorsú emberrel, aki a magyar élet mélységeiből jött és a sűrű vérű bérkocsis apa gyermeke a legangyalibb muzsikáját szívaltatta meg a magyar nyelvnek. A Bokréta költővel indult el, legnagyobb sikert a Keletiek Nyugaton útrajzával, Szegény magyarok, Táltozó fiú, Deák György regényeivel, Gondolatok felhőtűtása, Viola elbukott, Patkánybűvölők versköteteivel és Embernek fia, Jött évek csodáknak színdarabjaival aratta. Közel száz kötete jelent meg és félszáz hever kiadatlanul íróasztala fiókjában.

Ezek a könyvek biztostják, hogy Oláh Gábor nem halt meg... „csak a teste”. Költészete, melyen a legisztaiban, legszebben zenélt fel a magyar nyelv, örökké élni fog.

ben különösen össze kell fogunk és fokozott teljesítményt kell nyújtanunk.

Az országos elnök szavai után jelentések következtek, Markovszky Vilma titkári jelentése átfogta az évi munkát, a bekövetkezett személyi változásokat, megemlékezett a társulat halottairól. *Eötvös Béláné* a kórházmisszió munkáját ismertette, a fogházmisszió működését *Balla Józsefné*, az Asszonysszövetség tevékenységét *Guthy Istvánné*, a Boldog Margit leányklub számadását *Szalay Anna* adta beszámolójában. *Mátroy Imre* pénzüri jelentést és költségvetést terjesztett elő. A felmentvény megadása után Balassy Miklósné indítványára jegyzővé dr. Naményi Gyulánét választották meg, a választmány új tagjaul dr. Hankiss Jánosné, *Nagybáky Antalnét* és dr. Szalay Károlyné választották meg.

Özv. Szentkirályi Tivadarné indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy *Farkas Edith emlékére egy dnyalaplódnyt tesz a Vöröskeresztnek.*

Boér Judith központi missziósnővér a jövőpítésről beszélt ezután. A jövő feladatait ismertette, amelyek között nagyfontosságú a magyar családok fokozott védelme és gondozása. *Elsősorban a hadbavonultak családja lesz a gondoskodás tárgya, e téren szoros együttműködés létesül a hatóságok és a Szociális Missziótársulat között.*

Dr. Bátor József piarista igazgató, lelki vezető moudott szavakat. Szellemes analógiával élve „szakmájából”, az éretlenség vizsgáló beszámolójával hasonlította össze a társulat közgyűlést, amelyre az ítélet: *jó munkát végezt a kis csapat.* Kérte, hogy a lelkesedés, a munkakedv még nagyobb legyen a jövőben, hogy hasonló áldásos eredmények fakadjanak a Szociális Missziótársulat debreceni szervezete munkáján

Tudnivalók az újabb népruházati akcióban való részesítés igényléséről

A m. kir. közellátásügyi miniszter úr a mezőgazdasági és ipari munkásság, valamint a kifizetésű polgárság ruházatának sürgős pótlása végett megindított népruházati akció keretében újabbán ismét bocsátott egyes anyagokat a törvényhatóság rendelkezésére. — Az akció célja az, hogy az árúmentesség az arra rászoruló kiseberekhez jusson el, anélkül, hogy a központoslag megszabott eladási ár egy fillérrel is megrágná.

Ezen harmadik akció során flanelt, barchetet, ágynemű vásznat, kanavászt inlétet, női ruhára való kreppet, flakont, ruhavásznat, férfi ruhára való szövetet, férfi inget és fejkendőt lehet igényelni.

Azok a mezőgazdasági és ipari munkások, valamint havi 200 P jövedelemmel nem bíró egyének, akik késpénzfizetés ellenében ezen árúból részesedni kívánnak, igénylésüket a kijelölt dohányszédekben, hat fillérért vásárolható Népruházati Igénylési lapon, a lakásuk szerint illetékes körzeti irodában cukorjegy és vásárlási könyv felmutatása mellett, folyó hó 24-étől, folyó hó 30-án 14 óráig bezárólag a hivatalos órák alatt, 8—14 óráig jelenthetik be. A délutáni órákban igénybejelentési lapot benyújtani nem lehet.

Az igénybejelentési lapot az igénylő büntetőjogi felelősség mellett tartozik a valóságának megfelelően pontosan kitölteni és aláírni.

Amennyiben az igénylő, vagy a család fő harctéri szolgálatot teljesített, katonai hozzátartozója, valamint igazolt, legalább 50 százalékos hadirokkant, ezt az igénylőlap megfelelő helyén tüntesse fel. Ezen adatokat a beadás alkalmával megfelelően bizonyítani is tartozik. Ha az igénylő alkalmazásban van, igénybejelentési lapját a kereset, vagy jövedelem igazolása végett munkaadójával is aláírtni tartozik. A bejelentett adatok helyességét a hatóság ellenőrzi. Figyelmeztetem az igénylőket, hogy a valóságának meg nem felelő adatok bejelentése, vagy az igénylőlapokkal, vagy utalványokkal való mindenteljes visszaélés, büntetést von maga után.

Az igénylő a család fő, vagy annak jogosult képviselője írhatja alá. Az igénylő az igénybejelentőlap megfelelő rovatába pontosan tüntesse fel, hogy a háztartásában levő személyek közül kiknek a részére és milyen cikkeket kér. Közellátásügyi miniszter úr inten-

ciójának megfelelően egy felnőtt személy részére ruházatot igénylésenként négy méternél több, felnőtté igénylésenként három méternél több egy gyermek részére két és fél méternél több ki nem utalható.

Felkérem az igénylő lakosságot, hogy tekintettel a rendelkezésre bocsátott árak korlátozott mennyiségére, tüstös igénylésekkel a hatósághoz ne forduljon. Ugyancsak tartózkodjanak az igényléstől a már az előző két akció során kielégítettek is.

Az igénylő a bejelentés alkalmával a lap szelvényét visszakapja, s az utalványt csak ennek ellenében kaphatja meg.

Az igénybejelentések elbírálását az e célra megalakított bizottság intézi a körülmények beható figyelembevételével s a rendelkezésre álló készlet mérlegelése mellett.

Az igénybejelentések elbírálása után az igénylők az eredményről postai úton hivatalos értesítést kapnak, melynek alapján az utalványokat július hó 6 és 11-ike között vehetik át a körzeti irodákban, a hivatalos órák alatt, 8—14 óráig. Amennyiben e határidő alatt az utalványokat át nem veszik, igényjogukat sültáiguk megszűnik s az utalványokat a bíráló bizottság más igénylő részére fogja kiadni.

Miután tehát az igénybejelentések elbírálását nem a körzeti irodák végzik, ennél fogva felkérem az igénylő lakosságot, hogy az igénylések elbírálásának sürgetése, vagy azok elleni panaszalkal a körzeti irodákat — melyek felvilágosítást az elbírálásra vonatkozólag úgy sem adhatnak — ne terheljék.

Figyelmeztetem végül az utalványt-kapott igénylőket, hogy a részükre meg szavazott árakat az utalványon feltüntetett határidőn belül feltétlenül váltssák ki, mert 30 nap elteltével az utalvány értéke lejár s az semmiesetre sem hosszabbíthatják meg.

Végül felhívom az igénylők figyelmét arra, hogy az igényelhető árúk Barna György színházjárfő, Kárdos László Kossuth-utca 4., Szilágyi Sándor, Csapó-utca 1. sz. alatti kereskedőknél vannak raktáron, akik készséggel állanak rendelkezésre, hogy náluk az árúkat az igénylők megtekint-hessék.

Polgármester.

MAGOSS GYÖRGYNÉ MEGHALT

Dr. egri Magoss Györgyné, született vajdahunyadi és felsőszilvási Dragota Natália, dr. egri Magoss György nyug. polgármester felesége 77 éves korában kedden délután meghalt.

Az elhunyt nagyszonyi életét teljesen kiterjedt családjának szentelte, de, mint mindenre, ami segítséget és áldozatot jelentett, arra is szakított magának időt, hogy a különböző debreceni jótékonyági és társadalmi egyletek munkájában közreműködjen. A város kulturális, főként zenei életének előmozdításán is sokat fáradozott.

Körülbelül két évvel ezelőtt súlyos

betegség támadta meg, de később mind rosszabbra fordult állapota sem akadályozhatta meg abban, hogy szerető és önzetlen magyar nagyszonyi szívével ne kövesse figyelemmel a karitatív és kulturális eseményeket és családtagjai sorsának alakulását. Szemérvényesített keresztényi türelemmel viselte és halálát a megrendíthetetlen hit bizalmával fogadta.

Temetése esütörtökön déli 12 órakor lesz a Köztemető díszavatolójából. Értesülésünk szerint a család a részvétlatoztatások mellőzését kéri.

Emlékezés a Nagyszonyra

Délben ért a hír, hogy meghalt, fájdalomtól és szenvedésektől meggýgýtört teste örökre megphent.

Es a döbbenetes hírre eltűnt szemem elől a vézna, fekvő, gyámoltalan test, és a fájdalmas és mégis szeretettől és jóakarattól sugárzó arc és látom úgy, mint ahogy még pár évvel ezelőtt járt közöttünk. Méltóságos, sudár alakja lassan közeledik, a fehér haj keretezte jószágos arc hozzád hajol. Szelíd hangján dolgaimról, életem folyásáról kérdeget és érzem szeretetét, amellyel életutamon kísér...

Igen, Nagyszony volt a szó régi, izes, kifejező értelmében, Nagyszony, aki biztos támasza kiterjedt családjának, Nagyszony, akinek az asztaljánál ülő alakjára gyermeki bizalommal tekintünk. Nagyszony, aki jószágos szigorral, biztos kézzel és a szeretet erejével irányítja dolgainkat. Nagyszony, aki áldó érdeklődését kiterjeszti családján túl is és segít azokon, akik hozzá fordulnak a segítségért. Nagyszony, akit hosszú-hosszú évek multán is ragaszkodó és hálás levelekkel keresnek fel, akiknél egykor segített.

Emlékszem, betegsége súlyosbodásának első idején milyen neheze esett beletörődni teste tehetetlenségébe. Amíg járt tudott, immár meggyőzött, botra támaszkodó alakja meg-megjelent a családi ház minden szobájában. És, amikor csak ülni s később csak feküdni

tudott, érdeklődése nem lanyhult és segíteni akaró szelleme nem pihent. Az utóbbi hetekben, amikor már beszélni is neheze esett, első szavát sohasem a saját bajáról intézte hozzám, hanem az én ügyes-bajos dolgaimról érdeklődött...

Az első gondolat halálának híre mindjárt az, hogy az Úr, akit egész életével példaladóan szolgált, megkímélte a szörnyű kór mind súlyosabbá váló szenvedéseitől. Ő maga bizonyára áhított és megkönnyebbült szívvel fogadta a megváltó halált. S bár a végvárható volt s bár számára megváltás volt is az, a csapás ezáltal nem lett kisebb. Az, ami egész életének, lényének értelmé és lényege volt: szerető szíve és gondviselő szelleme, az utolsó pillanattig egészséges és töretlen volt. A törekény és szenvedésekre — járdat test elmúlását nem kell sajnálnunk, de bele tudunk-e törődni nagy telkének eltávozásába?

Ő most már nyugodtan és csendesen pihen. Ha élt valaki, aki a nagy Bizonyosságot bátran és örömmel várhatta, ő volt az.

Élete példa számunkra, a szeretet örök példája. És, ha most a fájdalom marokra fogja a torkunkat és gyötördünk a visszahozhatatlan és megváltoztathatatlan rendelés miatti szenvedésben, gondoljunk rá és vegyünk példát róla. (h. l.)

Nagyobb összegű adományok, lelkesi és tanítói állások szervezésének jóváhagyása az egyházkerület tanácsülésén

A tiszaújvárosi református egyházkerület kedden délután tartotta a Kollégium díszteremben tanácsülését. D. dr. Révész Imre püspök imája után báró Vay László üdvözölte a megjelent tanácsstagokat és megnyitotta az ülést, mely nyugdíjügyek, egyházmegegyék előterjesztései után ajándékozási szerződéseket hagyott jóvá.

Faragó Eszter mezőúri lakos 3000 pengős adományt tett a mezőúri egyháznak. Ugyancsak Mezőúron Kiss Gergely gazdálkodó árvaházépítés céljára 40 hold földet, házastelket és 25.000 pengős betétkönyvet hagyott a református egyháznak.

Nemes Sándor debreceni és hitvese, Kun Róza Kandia-utca 2. szám alatti és Kossuth-utca 59. számú háznak tulajdonukat képező kétharmadát a debreceni református egyháznak ajándékozzák nevükre szóló alapítvány céljára, melyből a Kossuth-utcai egyház rész szegényeit kéri gyámoltani.

Gűőz Lajos turkevei lakos öt hold földet hagyott 5400 pengő értékben a szegény gyermekek gondozására fordítandó alapítvány létesítésére.

Az egyházkerületi tanácsülés jóváhagyta az ajándékozási szerződéseket és a nemeslelkű, váltásukhoz hű adakozóknak köszönetét fejezte ki.

A továbbiakban a tanácsülés, Kollósváry Kiss László lelkipásztor ismertetése után jóváhagyta a mártírszakai, hódmezővásárhelyi, vésztői tanyagondozói és missziói, törökszentmiklósi tanyai, missziói és szalmári egyházmegyei missziói lelkesi állások szervezését, továbbá a berekibőszörményi, magyar homorogi, szegedi, öcsödi, hajdúhadházi, gyullavári, kántorjánosi tanítói állások és békési egyház adóügyi jegyzői állás megszervezését.

Kisebbségi ügyek tárgyalása után a tanácsülés D. dr. Révész Imre püspök imájával ért véget.

A Birkozó Szövetség elnöke, társelnöke és négy alelnöke lemondott

A Magyar Birkozó Szövetség hétfőn esti elnöki tanácsülésén vitéz Kossuth Ferenc elnök bejelentette az elnöki tisztségről való lemondását. Megokolásként megemlítette, hogy tízéves elnöksége alatt nem kapta meg a sportsajtó egyrésztől azt a támogatást, amely nélkül nem lehet a tömegeket megmozgatni és igazi eredményeket elérni. Elvi álláspontja ellenkezik a hivatásos birkozók szerepeltetésével is. Emiatt végszélzetve látja az amatőr birkozásunk jövőjét. Átadta az elnökséget Haefner Róderik társelnöknek, aki azonban

azonosította magát vele és szintén lemondott.

Példáját a négy alelnök is követte. Ekkor Hegedűs Béla főtitkár vette át elnökséget azzal a kijelentéssel, hogy mindenben azonosítja magát ezekkel a szempontokkal, azonban kötelességének tartja ellátni a szövetség ügyvezetését addig legalább, míg az illetékesek nem intézkednek.

Értesülésünk szerint az OSK miniszteri biztos kiküldésére terjesztett előjavaslatot, illetékes helyen.

DEBRECZEN

5. OLDAL.
1942. VI. 21.

Négy halálos ítélet Prágában hamis bizonyítványért

Újabb 73 kivégzés a cseh védnöksejben

Prága, jún. 23. (MTI) Hivatalos jelentés szerint a prágai és brünni röglőbírók az utóbbi három napon 73 személyt ítélt halálra.

Az elítéltek egyrészt helyeselték a Heydrich h. fővédnök ellen elkövetett merényletet, másrészt fegyvert rejtettek, egyesek pedig be nem jelentett egyénekkel állottak összeköttetésben.

Egy vádlottat azért ítélték halálra, mert egy zsidónak hivatalos hatalmal való visszaélés útján csak árjakat megillető állampolgársági bizonyítványt adott ki. Ennek a tisztviselőnek 2 segítőitársát, valamint az illető zsidót szintén halálra ítélték.

Az ítéletet végrehajtották és az elítéltek vagyonaát elkobozták.

A sorozási korhatár leszállítása

A képviselőház véderőbizottsága legutóbb tárgyalta a honvédelmi miniszter jelentését az állításköteles kor alsó határának leszállításáról. A „Budapesti Közlöny”-ben áprilisban megjelent rendelet szerint az 1922. évi születésű évfolyamra nézve az állításköteles korhatárt egy évvel leszállították és az évfolyamhoz tartozókat már az idén sorozóbizottság elé állítják.

A miniszteri jelentés szerint a korhatárleszállítás indító oka az, hogy az évenkénti rendes sorozások május közepén történő befejezéséig az októberi bevonulásokig rendelkezésre álló idő a mai rendkívüli körülmények között nem elegendő ahhoz, hogy az újoncok szakképzettségét figyelembe-

véve, a különleges alakulatokhoz a legcélszerűbben szétoszthatók legyenek.

A leszállítást csak olyan értelemben kívánják kihasználni, hogy csak a sorozás történik meg az eddiginél előbb, a bevonulás marad az eddigi életkorában, tehát annak az évnek októberében, amely évben a besorozott 21. életévét betölti, vagyis a rendelettel érintett 1922. évben született hadköteleseket, ha ugyan még most a folyó évben is soroznák, majd csak az 1943. évben hívják be, ha csak előre nem látott események mást nem kövelelnek. Tlyenformán a behívást megelőzően kellő idő fog rendelkezésre állni a kiértékelési, szervezési és beosztási előmunkálatoknak.

Újabb keresztlevélhamisító társaságot lepleztek le

Újabb okmányhamisítási ügyben folytat nyomozást a budapesti főkapitányság, a külföldiek ellenőrző országos központi hatóság bevonásával. Megállapították, hogy az elmúlt hónapokban, április derekától kezdve, a Dohány utcában több alkalommal hamis születési okmányokat, élelmiszerjegyeket, bejelentőlapokat hoztak forgalomba.

Április 15-én szökött át Szlovákiából Kassán keresztül Frischgund Géza ügyvédjelölt, Kassáig gyalog ment, onnan gyorsvonattal utazott tovább Budapestre, ahol hamis okmányokat szerzett. Dandrik Béla műszerész június elején szökött át hasonló módon, Mandel Zoltán ügyvédjelölt egy földműves vezetésével szökött át a határon, ugyancsak Kassa fölött, 1500 pengőt hozott magával. Megtudta, hogy a Dohány utcában található olyan emberekkel, akik élelmiszerjegyeket, keresztlevélhez, illetőségi bizonyítványhoz s egyéb fontos okmányokhoz juttatják. Az ily módon szerzett iratokkal élt azután a fővárosban. Rindel Izso nyomdász, dr. Gutmann Miklós ügyvéd, Landesmann Dezső kereskedő, Braun Ármán ke-

reskedő, Gerstein Edit fűzőkészítő, Kaufmann Lajos kereskedő, Müller Sándor orvostanhallgató ugyan csak Szlovákiából szökött át és Budapestben szereztek hamisított személyazonossági okmányokat. A Külföldiek Ellenőrző Országos Központi Hatóság Szlovákiának adja át a felsoroltakat.

A nyomozás során megtalálták a hamis bélyegzőket, amelyekkel az okmányokat ellátták. Lázár Marcel 42 éves vasesztérgályos, aki már okmányhamisítást büntetve volt és jelenleg rendőri felügyelet alatt áll, Juhász Miklós 40 éves vésnökkel, aki az utóbbi időben internálva volt, készítették el a hamis okmányok túlnyomó részét. Lázárt és Juhászt letartóztatták s az ügyészség fogházába kísérték át. A nagyszabású okmányhamisítási ügy másik két szereplőjét: Gárdos Pál 31 éves rovtöltőtű színészt és Székely Sándor 28 éves fényképészt, aki ugyancsak volt már büntetve, előreláthatóan internálni fogják. A színész és a fényképész Szlovákiából Magyarországra szökött egyéneket rejtgettek. A nyomozás más vonalon is folyik.

A százados Petőfi-ünnepség

A Csokonai Kör vezetősége a Kört ért súlyos csapás — Oláh Gábor halála — mellett is állandóan foglalkozik a centennárius Petőfi-ünnepély ügyével. Mivel a meghívók korlátolt számban készültek, a Csokonai Kör ezúton is meghívja az érdeklődőket, úgy a városban, a Déri-múzeumban, mint a Hortobágyon, a csárdánál rendezendő ünnepélyre. A hortobágyi ünnepélyen beletidj nincs. A belső ünnepélyre jegyek elővételben a Méliusz és dr. Bertók könyvkereskedésben kaphatók. — Jegyárak: 1.— P és 60 fillér, a Csokonai Kör tagjainak félár.

A hortobágyi Petőfi-emléktábla megkoszorúzására folyamatban vannak a jelentkezések. Azok az egyesületek és testületek, amelyek koszorút, vagy virágcsokrot óhajtanak helyezni az emléktáblára, legyenek szívesek ebből szándékukat Csobán Endre főlevéltárosnál, a Csokonai Kör főtitkáránál bejelenteni (városháza, földszint 6., telefon: 11-30. szám).

FILM

VIGSZINHÁZ „Intermezzo”. Az amerikai filmek között nyári szezonban nem mindennapi helyet foglal el ez a film, mely úgy kiállításban, mint színpadon, rendezésben egyformán elsőrangút nyújt. Felújítása érthető érdeklődést váltott ki. A kisérő műsor friss híradója a legújabb világeseményekről ad képet.

Fiatal nő kalapácsos merénylete egy budapesti szücsmester ellen

Kállay Gyula budapesti szücsmester ellen tegnap délután kalapácsos merényletet követett el Kopniczky Juliánna 20 éves szücssegged, Kállay alkalmazottja.

Kállay nyolc hónappal ezelőtt övvermérgezésben meghalt. Az utóbbi időben az üzleten kívül is gyakran találkozott Kopniczky Juliával és a fiatal lány arra számított, hogy a háromgyermekes szücsmester feleségül veszi. Hétfőn est a lány szórakozni hívta főnökét, aki azonban elutasította a hívást, mire heves szóváltás folyt le kettőjük között.

Kedden délután a nagyobbik leányka a műhelyből erős zajt hallott. Beugyított és apját eltorzult arccal, vérző fejjel találta. Rendőrt hívtak és a vizsgálat megállapította, hogy Kopniczky Juliánna felvetette a házasság kérdését a férj előtt, aki erre — a leány szerint — gúnyos választ adott. Kopniczky Juliánna erre felkapott egy szőrmédarabot levő kalapácsot és annak a fokával hátulról hatalmasat ütött Kállay fejére. Az erős ütés szerencsére csak agyrázkódást okozott, a koponyát nem repszeltte meg. A leányt ériztve vették. A sérült szücsmester beszállították a Rókus kórházba.

H I R E K

„DEBRECZEN“

Szerkesztősége, kiadóhivatala és nyomdája József királyi herceg u. 1. (Pikabérház.) Telefon nappal-éjjel: 17-52 és 27-89. (6 mellékállomás.)
Előfizetési árak: havonta 3.— P. negyedévenként 8.70 P. Ára: hétköznap 12 fillér., vasárnap 24 fillér.

Dolgoztass, hogy dolgozhassi!

Gyógyszertárak éjjeli szolgálata június 20-án reggel 8-tól, 27-én reggel 8-ig: „Kigyó“ Piac u. 31., telefon: 30-05. „Tisza“ Péterfia u. 61., telefon: 24-52. „Csillag“ Árpád-tér 1., telefon: 29-32. „Szent Háromság“ Homokkert Szabó Kálmán u. 14., telefon: 17-09. szám. „Mátyás király“ Nyilastelep, telefon: 32-01 szám.

Levél a harctérről

A Magyar Vöröskereszt központi igazgatósága igen sok levelet kap a harctéren küzdő honvédektől, akik megköszönik a hozzájuk juttatott adományokat. Különösen lelkeshangú levélben mondott köszönetet a maga és bajtársai nevében Kát Dániel József honvéd, aki levélben többek között ezeket írja:

„Tíz hónapja, hogy átértük a magyar határt. Éreztük, hogy aggódó tekintetek kísértek végig a havas, hegyes országutakon. Most már elmúlt a rettenetes tél és itt az ideje, hogy letörjük azt az ocmány eszmét, amellyel a Szovjetunió akarta hazánkat és Európát vérvíztarba, összeomlásba kergetni. Mi, egyszerű honvédek hónapokon át saját szemünkkel láttuk, hogy mit adott ennek a népnek ez az eszme. Egy címet és semmi más: világpötlárokt! Valóban ráillik erre a nyomorúságos állati sorban szülő népre. Volt ott egyetlen ember: egyöntetűen ették egész télen a cukorrépát, a kolerás burgonyát és az olajpogácsából készült »kibát«, azaz kenyeret. Itt nem várt tollas ágy, mint otthon Kaposváron, a vidéki erdélyi községekben a nyári naggyakorlat alatt. Szellőzeten lakások, orrfacsaró bűz várt mindenütt reánk. Jöjjenek ki ide, akik még ma is azt hiszik, milyen világ van itt. Köszönjük a Főméltóságú Asszonynak, minden férj és nőtestvérünknek, hogy a füsttelen napokon sok millió cigarettát juttattak hozzánk, az asszonyoknak és az édesanyjainknak a meleg holmikat, a szülőknél és a diákoknál azt, hogy elküldték szeretetük jelét.»

Igy szól a levél. Egy a sok közül. Elárulja a magyar honvéd lelkes harci készségét, amelyet az orosz tél viszonyosságai sem tudtak megtörni.

— **A nikkelt váltópénzermék bevétele.** Az 50, 20 és 10 filléres nikkeltérmék forgalomképessége a hónap végével megszűnik. A bevonásra kerülő érméket a Magyar Nemzeti Bank fiókintézeténél lehet beváltani minden köznapon 9-től 11 óráig s ott pedig, ahol a banknak fiókintézete nincsen, a postahivatalok cserélik át. Akinek tehát a birtokában ilyen nikkeltérmék vannak, válassza be azokat legkésőbb június 30-ig, mert utána értéküket veszítik.

— **A leventék sikere Weimarban.** A weimari ifjúsági szellemi olimpiáson a magyar levente színjátzó együttes a legforróbb sikert aratta a fellépő nemzeti együttesek között. A leventék Bíró Máté: „Erdélyi ballada“-ját adták elő eredeti ösi népviseletben négy népdalokkal és táncokkal.

— **A falu kovácsa, ifj. Sáfári József** Furta községben nagyon részeg volt és duhajkodása közben olyan kifejezéseket használt, melyek a honvédségre sértőek. Az eljárás megindult ellene és a debreceni törvényszék vonta kérdőre. A tárgyaláson a kovács kijelentette, hogy ő nem emlékszik semmire sem, mert nagyon részeg volt. A tanúk igazolták, hogy részeg volt, de azt nem tudták bizonyítani, hogy beszámíthatatlanságig részeg volt a kovács és ezért elítélték 2 hónapi fogságra. Az ítélet jogerős.

Három gimnáziumi tanári állást töltött be a kollégiumi igazgatótanács-ülés

A kollégiumi igazgatótanács keddi ülésén tárgyalták a Kollégium 1942—43. évi költségvetését. A gondosan összeállított költségvetésben mindössze 23.002 pengő hiány mutatkozik. Az internátusok rendbehozására a gyűjtés eredményéből jelentős összeget fordítanak.

A tanárképző intézetben a magyar-finn rokonság elmélyítésére nyelvészeti órákat rendszeresen szeptembertől. A gimnáziumi inspektor-professzori tisztelet Rábold Gábor tanárral töltötték be. Dr. Máthé Imre h. tanár, egyetemi magántanár rendes tanárrá véglegesítették.

Elfogadta az ülés dr. N. Bartha Károly tanítóképzőintézet tanár lemondását, helyét szeptemberre betöltik.

A gimnázium magyar-latinszakos tanári állására vitéz dr. Nábrády Mihályt, a történelem-földrajzszakos tanári állásra Szepsy Józsefet, a latin-történelemszakos tanári állásra, melyre egyetlen pályázó volt, Pókos Ferencet választották meg.

Két tehervonat összeütközött a derecskei pályaudvaron és több kocsi összetört

A karambol okozói a törvényszék előtt

A debreceni törvényszék elé került öt vasutas, akiket azzal vádolnak, hogy vétkes mulasztást követtek el munkájuk során és ezzel előidézték a karambolokat, hogy a derecskei pályaudvaron egy tehervonat beleszaladt a rakodónál álló másik tehervonatba. Több kocsi összetört, a mozdony is megrongálódott. Szerencsére emberéletben nem esett kár, a vonat személyzeite csak kisebb sérüléseket szenvedtek.

A vádlottak padjára került Nagy Balázs volt feivigyázó, Rác Sándor, Kovács István főmozdonyvezető, Borsi Sándor mozdonyvezető, Pongrácz János vonatvezető.

A tárgyalás során a vádlottak hivatkoztak arra, hogy tavaly november

13-án igen rossz, havas esős időjárás volt, a sötét pályaudvaron a lámpák nem égtek mindenütt és annál a váltónál sem volt jelzőlámpa, ahol a baj történt. Kiderült, hogy a derecskei pályaudvar hat váltójára, csak négy jelzőlámpa volt.

A kihallgatások után a bíróság úgy találta, hogy a karambolért a felelősség Nagy Balázs volt feivigyázót és Pongrácz János vonatvezetőt terheli.

A többieket felmentették a vád alól. A bíróság elítélte Nagy Balázst egyhónapi fogságra, Pongrácz Jánost 100 pengő pénzbüntetésre.

Az ítélet végrehajtását felfüggesztették.

— **Téglási Téglássy András felsőházi tag, ref. egyházközpont** Korlátozó 62 éves korában meghalt.

— **Románia vesztesége a keleti fronton.** A román miniszterelnökség az első háborús év befejezésével közli a hivatalos veszteségi adatokat. Eszerint a halottakban, sebesültekben és eltűntekben szenvedett veszteség 5993 tisztet, 2633 altisztet és 148.891 katonát tesz ki. A közlemény megjegyzi, hogy a veszteségi adatok értékelésénél figyelembe kell venni, hogy a sebesültek 70 százaléka közben meggyógyult és újból harcra készült.

— **Mulatságos eset történt** Novara vidékén egy lopással kapcsolatban. A tolvaj, aki a lovat kocsiába fogta és elhajtott, a szerencsésen sikerült zsákmányolás örömeire betért egy kocsmába, ahol alaposan leitta magát. Kocsiján ezután elaludt és mély álmából gyengédten kezek költötték fel. Legnagyobb meglepetésére a hó igazi gazdájának udvarán találta magát, mert a hűségese átlát megszokásból szépen hazakocogott, ezáltal magával vive tolvaját is.

— **Kiállítás a felsőipariskolában.** A m. kir. állami felsőipariskola és a vele kapcsolatos fa- és fémipari szakiskola 27-én, szombaton tartja évszázó ünnepélyét. Az évszázó ünnepélyvel kapcsolatosan alkalmat ad az igazgatóság a közönségnek az iskola műhelyeinek és tantermeinek megtekintésére, ugyanakkor megtekintheti a közönség a készített vizsgamunkákat és rajzokat is. Az évszázó ünnepély sorrendje a következő: délután 3—5 óráig az intézet és a kiállítás megtekintése, 5 órakor kezdődik a végzett tanulók ballagása majd cserkész fogadalomtétel lesz. Ezután következik a hivatalos évszázó: bizonyítvány és tornavizsgán nyert érmek és jutalmak kiosztása. Úgy az intézet és a kiállítás megtekintése, valamint az évszázóon való részvétel teljesen díjlan. Ez alkalomra szeretettel hívja meg az igazgatóság a szülőket, az iskola végzett tanulóit és az érdeklődő közönséget.

— **Huszonhat újabb halálos ítélet a protektorátusban.** Prágából jelentik: Heydrich birodalmi védnök helyettes meggyilkolásával kapcsolatban a prágai és a brünni röglöntető bíróság 26 halálos ítéletet hozott. Az elítéltek között részben összekötöttségben állottak a gyilkosokkal, részben pedig helyeselték a merényletet. Az elítéltek között hat volt csehszlovák katonatiszt is van, így egy volt ezredes, három volt őrnagy és két százados. A tiszték helyeselték a merényletet.

— **Kórházba szállították a dán királyt.** Koppenhágából jelentik: X. Keresztély dán királyt, aki az utóbbi napokban epehájában könnyebben megbetegedett, vasárnap a diakonisszákórházba vitték. A hivatalos közlemény szerint a király állapotja a körülményekhez képest kielégítő. A király kórházi tartózkodása alatt is tovább vezeli az ország ügyeit.

— **Meggyilkolta az édesanyját.** Kéthely községben Bende Viktor földműves felesége felbujtására vasdoroggal agyonütötte 70 éves édesanyját. Cselekményüket azért követték el, hogy az öregasszony vagyonát megszerezzék. A csendőrség Bende Viktort és feleségét elfogta és mindkettőjüket a kaposvári ügyészségnek átadta.

— **Az adóhivatalt sértette meg** Bokor Kiss József vésztől 60 éves földműves, akivel a jegyző 200 pengő közdótot követelt. A földműves rablásnak minősítette az adóhivatal eljárását és ezért állították most a debreceni törvényszék elé. A tárgyaláson becsánatot kért az öreg gazdálkodó és kijelentette, hogy nagyon ingerült volt, nem is tudja már, hogy mit kiabált. Kérte, hogy a bíróság vegye enyhítő körülménynek, hogy 50 holdas jómódú gazda volt, de teljesen tönkrement és ezért nagyon ideges. A bíróság az enyhítő körülmények figyelembevételével száz pengő pénzbüntetésre ítélte el. Az ítélet nem jogerős. A gazda nem nyugodott meg, mert mint mondotta, nincs miből megfizetni és nem szándékos a sértés.

DEBRECZEN

6 OLDAL
1942 VI. 24.

A Vöröskereszt megkezdi a véradók összeírását

Sebesült és beteg honvédeink részére a véradók toborzása kezdetét veszi. A vérszolgáltatást megelőzőleg az erre önként ajánlkozók összeírandók és megvizsgálandók, hogy vériük alkalmas-e s a véradás egészségükre nem káros-e.

Az összeírás felajánlók összeírása a Vöröskereszt irodájában (Simonffy-utca 1. II. emelet 1) folyó hó 25-én veszi kezdetét. Jelentkezni lehet hétköznapokon délelőtt 10—12-ig, délután 4—6 óráig.

Az összeírás alkalmával közlik, hogy mikor és hol kell vizsgálatra jelentkezni.

Az alkalmasnak talált véradók a sebészeti klinika véradó állomása által fognak vérvételre behívatni.

Jelentkezhetnek 18-tól 60 év közötti férfiak és nők egyaránt. A véradásért díjazás nem jár. Vöröskereszt elnöksége.

A debreceni népzenezek „Füsttelen napot“ rendeznek harcoló honvédeink javára

Magyar Gyula ismert cigányprímás kezdeményezésére a debreceni népzenezek »Füsttelen napot« rendeznek e hó 28-án, vasárnap, harcoló honvédeink javára.

A Debrecenben működő valamennyi hivatásos cigányzenész, számszerint 130—140, kivonul ezen a napon és négy csoportban, a Kossuth u. sarkán, a Bika, a Gambrius és a Páll vendéglő előtt délelőtt 10 és 12 óra között hangversenyt adnak. Eközben történik a cigaretták és más dohánytermék gyűjtése, amit a leventék és a MANSz fűtőnek csoportjának leánytagjai végeznek.

A szép akció bizonyára megértésre talál a közönség körében.

Szép eredménnyel végződtek a debreceni ref. kollégium gimnáziumának érettségi vizsgálatai

A debreceni református kollégium gimnáziumában az idén is két VIII. osztály tett érettségi vizsgálatot.

A VIII. B. osztály tanulói f. hó 15—17. napjain vizsgáltak szép sikerrel. E bizottság elnöke dr. Erdős Károly egyetemi ny. r. tanár, hittudományi dékan volt, a kormányképviselő pedig dr. Török Péter nagyváradi állami gimnáziumi helyettes igazgató.

Kiüntetéssel érettek: Csáthy Károly, Grigassy László, Kállay Ferenc. Jelesen érettek: V. Bercei Imre, Dohár István, Ohning Miklós, Vámos Imre, Veress Pál, Zselinger Ede. Jól érettek: Csire Zoltán, Gál Sándor, Pass Miklós, Tikos Béla, Vekerdi László. Érettek: Balla Tibor, Fekete Ándor, Hajdu Gyula, Kormány Géza, Lakatos Zoltán, Nagy Szabolcs, Toroczkai Oszvald, Vilárius Béla.

A VIII. A. osztály tanulói f. hó 18—22. napjain tették le az érettségi vizsgálatot. E bizottság elnöke dr. Mitrovics Gyula nyug. egyetemi tanár volt, a kormányképviselő pedig dr. Zayzon Sándor tanügyi főtanácsos.

Kiüntetéssel érettek: Mikó Sándor. Jelesen érettek: Oláh Károly, Papp László, Szabó Sándor. Jól érettek: Balogh Béla, Ecsedy Béla, Hadady Barna, Kerékgyártó Zoltán, Kocsár László, vitéz Kovács István, Krisch Ervin, Mendre József, Pólya Imre, Szolnoki Lajos, Vadai Tihamér. Érettek: Kiss Ferenc, Máthé Lajos, Molnár Dezső, Nagy Pál, Pataki Gyula, Péter Pál, Vágó Zoltán, Végő Tibor.

— **Befizési cukrot szombatig, június 27-ig lehet igényelni.**

— **Márton Áron püspök búcsúja a nagyváradi egyházmegyétől.** Mint ismeretes, Scheffler János szatmári püspök kinevezésével Márton Áron gyulafehérvári püspöknek megszűnt a nagyváradi egyházmegye apostoli kormányzói tiszte. Az eddigi apostoli kormányzó most meglehangú levelet intézett az apostoli kormányzói helynökhöz, melyben elbűcsűzik a nagyváradi egyházmegyétől.

Dr. Szilágyi Béla

Grand Hotel Imperial Nagyszálló

Budapest, VII., Rákóczi-út 90. szám.

Keleti pályaudvartól 1 perc. — 150 szoba, hideg-meleg folyóvíz, központi fűtés. Szobák 5 pengőtől. — Komfortos, modern családi szálloda.

GYÁSZROVAT

Dr. egri Magoss Györgyné szül. vajdahunyadi és felsőszilvási Dragota Natta, 77 éves korában, folyó hó 23-án, délelőtt elhunyt. Temetése folyó hó 25-én délelőtt 12 órakor lesz a Köztemető disztraválóójában. A részvétlátogatások mellőzését kérjük. Lakás: Rákóczi u. 25. Temetését Fehértől és Takács vállalatja rendezi.

Oláh Gábor költő és író, a „Fazekas Mihály” áll. gimnázium ny. tanára, a Csokonai Kör rendes tagja és nagyérdemű alelnöke, a Petőfi Társaság és a Tisza István Tudományos Társaság rendes tagja, a debreceni Ady Társaság díszelnöke, a Tiszántúli Szépművészeti Társaság elnöke, életének 62-ik évében Debrecenben, az egyetemi belklinikán, hosszas és súlyos betegség után elhunyt. Temetése szombaton délután félnyolc órakor lesz a Köztemető disztraválóójában, református gyászszertartással. Temetését Fehértől és Takács temetkezési vállalatja rendezi.

polgár Oláh Mihály gazdálkodó 62 éves korában elhunyt. Temetése szerdán félnyolc órakor lesz a disztraválóó teremből. Lakás: Töhhötöm u. 25. Gebauer-cég rendezi.

Hajdúszoboszlói mérnök vitorlázó csúcsteljesítménye

Hajdúszoboszló, június 23. Egy M. 22. mintájú vitorlázó repülőgépet, amelyet Tariska Ferenc gépészmérnök vezetett, június 22-én a hajdúszoboszlói repülőtérről elindulva, Bácsföldváron szállt le. A 240 kilométeres repülőút az év legjobb teljesítménye.

Az Attila B. E. újabb példaadó hazafias vállalkozása

Mint annakidején megírtuk, a Turul Szövetség Attila B. E. tagjai májusi nagygyűlésükön egyhangú lelkesedéssel elhatározták, hogy egyöntetűen felajánlják vérüket a fronton harcoló katonáik számára.

Mikházi Kovács Tibor egy. vezér most felkereste dr. Tatay Zoltán árvászei elnököt a debreceni Vöröskereszt elnökét és hivatalosan is bejelentette az egyesület korábbi példaadó, nemese elhatározását. Egyben bejelentette, hogy a helybeli Vöröskeresztől véradásra jelentkezők felvételéhez az Attila B. E. önkéntes bajtársi szolgálat keretében magára vállalja, mert az egyesület legszentebb célja a létfontosságú belső front védelme és áldozatkész szolgálata.

Dr. Tatay Zoltán árvászei elnök a jelentkezést örömmel fogadta, így a bajtársi szolgálat csütörtökön már kezdetét veszi.

Szombathelyen a hadirokkantak jutnak legelőbb munkához és a város polgármestere felhívta a vállalatokat, üzemeiket, hogy az alkalmazottak felvételénél elsősorban a hadirokkantakat részesítsék előnyben. Érdekes újtárs Szombathelyen, hogy a heti fizetéseket csütörtökön fizetik és nem szombaton.

Dr. Nagy Gábor, Nagykároly közjegyzője, a román megszállás idején a magyarság lelkes vezetője 55 éves korában elhunyt Debrecenben. Temetése Nagykárolyban lesz. Az elhunytban dr. Nagy Jenő büntetőbíróvárszéki bíró, kúriai tanácsjegyző testvérbátyját gyászolja.

Jelentkezzenek, akik bírták a kismacsi gázoló motorkerékpárt. Megírtuk, hogy a kismacsi úton ismeretlen motoros elgázolta Medgyaszay József ismert debreceni hentesmestert, István-út 70. szám alatti lakost és azután továbbszárguldozott. Medgyaszay József állapota súlyos, de már túl van az életveszélyen. Mivel a gázolás után nagy sebességgel továbbrohogó motort sokan látták, a rendőrség felhívja a szemtanúkat, hogy Tóth Ferenc nyomozónál rendőrség II. emelet jelentkezzenek.

Az Indiai Madras tartomány egyes helyein éhínség tört ki, amelynek eddig 476 áldozata van. A tartomány többi körzetében is igen kevés az élelmiszer.

Könyv

PÁLYAVÁLASZTÁSI UTMUTATÓ

Várady Zoltán.

Nagy szükség volt már erre a kis könyvre. Nem általános tanácsokkal szolgál, hanem pontos gyakorlati útbaigazításokat ad. Milyen pályák vannak. Hogyan és hová kell folyamodni a felvételért? Milyen végzettség kell? Mennyi a tandíj? Mik a kedvezmények? Meddig tart a kiképzés? A szerző egyik állami jellegű pályaválasztási tanácsadó intézetnél szerzett évtizedes gyakorlat alapján felel ezekre a kérdésekre. A könyv a Danubia könyvkiadónál jelent meg. Ára: 3.80 P.

Korpa kiutalás tejtermelők részére

Értesítom azon tehenetartó gazdákat, akik tehenek részére a közlelmelési ligyoszlályuál korpa igényelték, hogy a részükre kiutalt korpamennyiséget a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete tisztviselői kirendeltségének Hunyadi-u. 13. szám alatti telepén igénybejelentési lap szelvényeinek bemutatása ellenében naponta délelőtt 8—12 óráig a következő sorrendben vehetik át:

- 1942. évi június hó 24-én, azaz szerdán 1197—1360.
- 1942. évi június hó 25-én, azaz csütörtökön 1361—1528.
- 1942. évi június hó 26-án, azaz pénteken 1529—1694.
- 1942. évi június hó 27-én, azaz szombaton 1695—1832.
- 1942. évi június hó 30-án, azaz kedden 1833—1972.
- 1942. évi július hó 1-én azaz szerdán 1973—2117. félélszámg.
- 1942. évi június hó 29-én, azaz hétfőn a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének tisztviselői kirendeltsége az ünnepe miatt hivatalos órát nem tart.

Felhívom az igénylők figyelmét arra, hogy a korpa átvétele vésett zásoktől, nyenyek márkáktól Polgármester.

SPORT

A DVSC Kolozsváron játszik vasárnap a KAC csapatával ezüstlabdamérkőzésen. A K. MAV ugyanis 35 éves jubileuma alkalmából ezüstlabdamérkőzést rendez és ezen első nap a DVSC—KAC, K. MAV—Törekvés, másnap a győztesek és vesztesek játszanak. A DVSC teljes csapatával megy át Kolozsvárra.

Debrecenben Péter Pál napján a régi Boockay csapata játszik Debrecen válogatottjával a Stadionban Palotás István tízéves debreceni játékos jubileumán. Az érdekes mérkőzés iránt, melyen újra láthatja a közönség Vágó, Janzsól, Palotást, Mórét, Belesiket, Markost, Vinczét, Telekit, Fintát, Turayt, Hárait, nagy érdeklődés nyilvánul meg. A mérkőzést Farkas Iván vezeti.

A DVSC vasárnap berugia 100-ik gólját az MSE mérkőzésen. Szabó Baudí szerozte a századik gólt és utána még három gólt lőtt a DVSC támadósa.

Az NB I-ben a szegedi Kalmár lett a gólkirály 35 góllal. Második Zsengeller 27, harmadik Szabadkai 25 góllal. Magyar Kupa döntők lesznek vasárnap és hétfőn Budapesten. Vasárnap a Ferencváros—SaiBTC. Ujpest—Diósgyőri MAVAG mérkőzések lesznek, hétfőn pedig a győztesek döntik el, hogy ki vdi egy évig a Magyar Kupát.

Szilágyi lett az NB II. legjobb 11-ének középsáldra. Nézelünk szerint Mester és Orosz is megérdemelték volna, hogy bejussanak a hét legjobb listébe.

A DVSC—MOVE Szabolcs mérkőzésre Barta játékevetőt jelölték ki vasárnapra. A mérkőzés azonban, mint megírtuk, elmarad július 5-re.

A DVSC II. vasárnap Nagybányán játszik visszavágó mérkőzést a »Szerencse fel« csapata ellen és hétfőn is Nagybányán marad s az NSE ellen játszik barátságos mérkőzést.

A játékevetői tanfolyamon tegnap Auer Kálmán, dr. Csicsák György és id. Szabó Kálmán tartott igen érdekes előadást. Legközelebbi előadás csütörtökön, záróvizsga a jövő héten.

A Mátysdás csoportban csupán néhány mérkőzés van hátra. A bajnoki táblázat a vasárnapi esonkaforduló után a következő:

1. Törekvés	25	21	2	2	102:23	44
2. DVSC	25	20	5	5	103:33	40
3. K. MAV	25	15	2	8	75:51	32
4. NSE	25	12	7	6	70:43	31
5. D. Magy.	26	14	3	9	64:54	31
6. MSE	26	14	2	10	59:44	30
7. Z. Danuvia	25	13	3	9	72:51	29

8. GSE	26	13	2	11	57:60	28
9. Postás	26	7	8	11	51:73	22
10. N. Törekv	26	9	2	15	37:82	20
11. MOVE Sz	24	6	6	12	44:64	18
12. GTE	25	5	6	14	40:54	16
13. Kol. EAC	26	6	3	17	53:81	15
14. SzSE	26	—	—	26	43:127	—

KÖZGAZDASÁG

Nemzeti érdek az aratás idejében való megkezdése

Az abnormális téli hideg és a sok esapadékkal később beköszöntő tavasz két-három héttel késleltette a tavaszak elvetését és a kalászosok beérését. Ez a 15—20 nap egyúttal több, előre nem látható fogyást jelent a tartalékként tárolt anyagkészletekből, ezért a földművelésügyi kormányzat felhívja minden magyar gazda figyelmét úgy az aratás idejének szakszerű korai megállapítására, mint a eséplés minél korábban való megkezdésére.

Az aratás idejében való megkezdése nemzeti érdek, mert köztudomású, hogy az aratás késői megkezdéséből

Sok érdeklődő, de kevés vásárló a hortobágyi hídi vásáron

Eladásra kínáltak 4785 állatot és csak 2047 darabot vásároltak meg.

Az országos hírv hortobágyi hidivásári kedden tartották meg. A Hortobágy folyó partja benépesült erre az alkalomra és valóságos székértábor alakult ki a vásártér mellett. Nagyon sokan érkeztek vidékről, más megye területeiről is, hogy ha kedvező árak alakulnak ki, hát vásároljanak. A vásárolni akarók számát azonban meghaladta az érdeklődők serege, akiket a pusztai vásári érdekes képe vonzott egy napra a déli-babos rónára. A vásár forgalmán meglátszott, hogy a komoly vásárlók távol maradtak, mert az eladásra felhajtott 4785 állatból csak 2047 cserélt gazdát. Ennek a csökkenő forgalomnak az okát abban is kell keresni, hogy az árak magasak voltak. A mészárosok például tartózkodtak a vételtől, mert mint mondták, ha megadják a jószág árát, akkor csak ráfizetéssel tudják kimérni a húsat.

A felhajtott lovak minősége gyenge volt, alig lehetett első osztályú lovat látni. A szarvasmarha felhajtás valószínű, hogy nagyobb lett volna, ha idejében közlik a gazdákkal, hogy nem lesz halóságú vásárlás. A vásári séta során láttuk, hogy egy pár valamire való ökröt, olyan közepes 1700 pengőért cserélt gazdát, egy pár másfél éves tarka tinót 800 pengőért adtak el. Egy kancéért, mely 5—6 éves lehetett és fél szemére vak, 1200 pengőt adtak. A város lovakat árvérezetelt el és egy 23 éves kancéért

következő pergeséshől évről évre hatalmas károsodás éri az országot. A gazdák aratási ideje a korai viaszéréssel esik egybe, amikor a gabona szeme már nem teljes, de körümmel könnyen átvágható. Az ilyen gabona a legszebb és legteljesebb szemű lesz, mert a kereszttekben és asztagokban utánérik, a csiraképessége kiváló és perges sem következik be. Az aratás idejének meghatározását tehát nem a levélzet és a szár színe dönti el, hanem kizárólag a gabonaszem érési fokja. Ugyanilyen fontosságú a eséplés lehető legkorábbi megkezdése.

1200 pengőt adtak. Egy 5 éves kancéért a csikójával 2300—2400 pengőt adtak. Az árak tehát magasan mozogtak és a vételi kedvet bizony visszafejlesztették. Valahogy úgy éreztük, hogy az ideji hidivásárra ráillik a mondás: nagy forgalom — kevés haszon.

A részletes állatvásári jelentés a következő:

Lovakból eladásra kínáltak 1000 darabot, eladtak 582 darabot. Szarvasmarhából felhajtottak 1235 darabot, eladtak 715 darabot. Juhokból felhajtás volt 2500, eladtak 750 darabot. Az árak alakulása a következő: Vágó ló 120—450, silány ló 180—450, közepes igás 450—880, jó igás 900—1500, kocsis ló 1200—1600 pengő. A jó minőségű vágómarháért különként 130—230, közepes minőségű vágómarháért 100—130, silány minőségűért 90—110 fillért kértek. A borjú 135—250 filléres árt ért el. A növendék 125—150, a tinó ökrök 150—180 filléres árban cserélt gazdát különkénti élsúlyban. A fejős tehén ára 650-161 1600 pengőig terjedt. A juhvásárrban az ürü párját 50—140-ig vették, az anyajuh párja 70—90, mustra anya 50—60, toklyó árja 50—70, bárány párja 35—65 pengő.

A hétfői sertésvásáron felhajtottak 432 sertést, eladtak 215 darabot. A sovány sertés ára élsúlyban 2—3.50. Választott malac párja 65—85 pengő.

APRÓHIRDETÉSEK

LEVELEZÉS

Géza, a strandon. 804

ALKALMAZÁST nyert férfi

Küldéségedet jó keresseti lehetőségeit, tanulót felveszek. Vargu, Hatvan-u. 68. 773

Bőrbüdtés, szíjgyártó-tanuló fiú felvételt. Cegléd-u. 7. 821

Kerékpározni tudó kifutóút páksébe felveszek. Nyil-u. 70. 803

Fodrászégedet felveszek. Fenyősiné, Bádógos-u. 1. 953

ALKALMAZÁST keres férfi

Akár vidékre is fűszerezésnek elmennék fűszerszakmában jártas, kisebb szatbecsolt már vezelttem. Címem a kiadóban. 792

ALKALMAZÁST nyert nő

Tisztviselőnőt, aki gépirásban és pénztárkezelésben jártas, felvesz Övári János, Ferenc József-út 67. 814

Fodrászkisasszonyt felvesz Biró, Deák Ferenc utca 26. 948

Gép- és gyorsírónőt felvesz 4—6 között Halász ügyvéd, Ferenc József-út 41. 823

13—14 éves ügyes kisleányt gyermek mellé kosztál, fizetéssel felveszek. Tóth Árpád-u. 64. Jelentkezni délelőtt. 808

Gyermekgondozónőnek felveszek rendszerelő fiatal leányt azonnalra vagy elsejére. Komlóssy-út 56. Dr Simon. 961

HÁZTARTÁSI ALKALMAZOTT

Gyermek- és kertesrelő tisztá, rendes, egészséges, mosást és vasalást is vállaló mindenesleányt hosszú bizonyítványokkal július elsejére keres háromtagú úri család. Domokos Lajos-u. 6. 196 Szobaleányt keresek július 1-re tányára jó bizonyítványval kis családdhoz. Cím a kiadó-hivatalban. 825

Bejáró főzőnőnek ajánlkozom, esetleg takarítást is vállaltok — hosszú bizonyítványval. Cím a kiadóban. 816

Mindenest vagy bejárónőt élelmelési jegyeivel azonnal felveszek. Szent Anna 8. 953

Takács Józsefné mindenes főzőnő jelentkezzen Piac-u. 31, szám alatt I. em. 963

AJÁNLAT

Angoraszórt, fonásra alkalmas és gubancot minden mennyiségben vesz, kártoást vállal Kalapipar, Széchenyi-u. 7. 091 6. 30

Órajavítás, ócska órát veszek, eladok. Schiffmann, Vendég-u. 7. Kísállomásnál. 1942 11. 3

Szappannak való szírt szappanra becseserl Pál János szappanmester. Kőlesei 8. 585 10. 13

Clánoztasson, vizsgál- asszon Kíssell, Kígyó-u. 5. Telefonhívó 19-77. MEGA borozó, 86 11. 15

Varrógép, kerékpár javítást jótállással vállalok. hívásra jövök. Vétel, cse re, eladás. Csapó u. 101. 468 7. 29.

Horgonyl fodrász új telefonszáma 39-51. Szoboszló-út 4. 452 7. 29

Csipekfüggönyöket, valódi klópl-anvagokat. 150-300 szélesben, — csipekanyagokat. Rothermere-utca 36. Keresztépület 466 7. 28

Szermehundait most olcsón kijavítja, átalakítja Kőváry szücsmeister. Püspöki palota. 1232 12. 22

Pfaff barkaros, Singer, sima iparos varrógépek, keveset használtak, Roboz és Hammernél Piac u. 8. eladók. 329 7. 12.

Célonoson Cseba címező vállalat. Lakásvizsgálatok felelősséggel. RRákóczi-utca 9. Telefon: 14-27. 437 7. 4.

Törött gramofonlemezért 1.50-ig fizetek, két darabért egy hibátlan adok. Bíró, Hunyadi 22. 1069 6. 25

Legolcsóbban fest, tisztít, Weisz, Arany János uca 29. sz. 1941 vv

Sírkövek műköből és termésköből, gyümölcsösök részére mészsíralak kapható a Debreceni Műkőgyár Rt.-nél. Fűrőd-utca 2. 1219 vv.

Piros salak kerti utakra kapható a Debreceni Műkőgyár Rt.-nél. Fűrőd-utca 2. Telefon: 10-93. 535 7. 3.

Szalagfűrészgéppel házhöz megyek tűzifa felvágáshoz, nagyobb térelhez. Csokonai 1. 827

Sírképek, 12 m. vasból, díszes kivitelben eladó. Rákóczi 13. 824

KERESLET

Aranyat, ezüstöt, brilliánt magas áron vesz Pollák Endre ékszerész. Hatvan 2. 1185 7. 1

Fogaranyt, ezüstöt ékszer legmagasabb áron vesz. Fránki, Piac-u. 73. 965 8. 3

OKTATÁS

Simai Magda gyorsíró, gépíró és szépíróiskolája Piac-u. 73. Telefon: 22-53. Államvizsga. Vidékieknek vasúti kedvezmény. Eng. szám: 1359/1911-42. Tanker. kir. főtg. 1800 7. 5.

Dr. Naményi Gyuláné Szentendrei Olga gyorsíró, gépíróiskolája, Balvány-u. 1. (Eng. 6475.) Telefon 20-77. Államvizsgára előkészítés Vasúti kedvezmény. 1889 6. 28

PÉNZ

3000 pengő kölcsönt keresek 3 hónapra, 500 pengő kamatot fizetek rá. Cím a kiadóban. 786

TÁRS

Nagykereskedéshez 5-10.000 P-vel közreműködő társat keresek. Vállalás. Pénzét maga kezeli kiadóba. 800

Rentábilis iparvállalat. Hoz társ keresetek. Cím a kiadóban 959

Társat keresek 30.000 pengővel örökös vállalatához havi 1000-1200 pengő jövedelemre. — Cím a kiadóban. 787

RÁDIO

Rádiót javíttasson, alkíttasson évtizedes gyakorlattal Szabó Lajos műszerész. Csapó 84. Telefon: 32-54. 1822 8. 14

Orion rádió 2+1 váltó és egyenáramra eladó. Megtekinthető egész nap Miklós-u. 53. Kocsisüzem. 805

BÚTOR

Minek a fénves kirakat, mikor olcsóbban vásárolhat udvari bútorüzletemben Piac 71. 1100 6. 27

Modern háló, konyhaberendezés hencser, rekamier, fotei olcsón eladó. Hatvan 27. 1119 7. 15

Modern háló, ebédlő konyhaberendezés. — kombinált szoba eladó. Kossuth 51. 1356 7. 11

TÜZELŐ ANYAGOK

Retorta faszén minden mennyiségben, ömlesztve és csomagolva állandóan kapható Kovács Mihály faterlepen, Szent Anna 36. Telefon 19-21. 386 6. 28

Szigetelőpapír kiutalás nélkül, darabos mész, borsodli szén kapható Pencznél, Széchenyi-Huszár sarok. 203 7. 16

AUTÓ

MOTOR KERÉKPÁR

Férfi bicikli eladó. — Honvédtemető-u. 6. 776 vv.

Egy darab Csepel, 100-as, eladó. Rakovszky-utca 3. 960

0.8 lóerős 110 voltos villanymotor eladó. 4 lóerős 110 voltos kicserélhető 3-4 lóerős 220 voltosra. Kishegyesi-út 6. 958

KIADÓ LAKÁS

egyszobás

Kiadó garzon úrnak szép világos udvari szoba. Péterfia 14. 2. ajtó. 819

LAKÁSCSERE

Kétszobás komfortos lakást cserélnék 3-4 szobás lakással. Cím a kiadóban. 812

BÚTOROZOTT SZOBA

Kiadó keresztény úri-családnál különbejárattal bútorozott szoba fűrődszoba használat. Baltazár 14. 748

Két bútorozott szoba, nyaralásra is alkalmas. kiadó. Poroszlay-út 35. 826

Utcai bútorozott szoba kiadó. Kossuth-u. 22. 813

Keresek szerényebb bútorozott szobát, esetleg bútor nélkül. Cím a kiadóban. 815

Bútorozott szoba strandfürdőnél villában fűrődszobával, — esetleg konyhával kiadó. — Szűcsné. Hadházi 30. 810

SZALACSY RÁCZ IMRE

BARNA KENYÉR

— Regény —

(64).

Lassen ez az ország mindenki hazája lesz, csak éppen a magyaré nem. Miért nem vándorolnak ki innen azok, akiknek nem annyira hazájuk ez a föld, mint nekünk! Miért segítik csak a magyar parasztot ahhoz, hogy útlevelet kapjon, hogy elmehessen innen! Ez a föld a grófé, káptalané és a miénk, emberek. Mindannyiunknak jussunk van hozzá. Mondja ki a község határozatilag, hogy innen senki nem megy se Kanadába, se Brazíliába, hanem itt akarunk Kanadát és Brazíliát teremteni! Aki innen minket ki akar űzni, az ellenségünk!

A főjegyző ráta a szája szélét és arra gondolt, hogy ma délelőtt megegyezett telefonon az egyik megyei úrral, a mult heten már szépen megtárgyalta a kérdést a kivándorlás szervező iroda kiküldöttével, most ez a jött-ment orvos mindent elront. Ismerte a parasztjait, hát feltette a kérdést: — Aztán doktor úr majd a télen ellátja ezt a sok kenyértelen embert kenyérral családostól, mert ha igen, akkor én is azt mondom, hogy véreinknek itthon a helye!

Az esküdtek összenéztek. A doktor úgy érezte, hogy most mondta ki a jegyző a halálos ítéletét annak a sok, sok felzúgott zsellér családnak, melyek hetek óta készültek arra, hogy búcsút mondjanak a hazai földnek. Ők megropogtak, indulata fojtogatta, de most nem tudott mit mondani. Ha azt mondja, hogy vállalja az ellátást, mindjárt megkérdézik, hogy miből. Ha nem tud eleget tenni a pokoli ötletből született felhívásnak, akkor is elveszett azok előtt, akikkel szemben az előbb még győzött.

Isten tudja, hogy meddig tartott ez a néma, fájdalmas, górcsós csend, András Péter csak azt hallotta, hogy valaki megköszöri mellette a torokát. Felnevezett. Tamasi János állott sápadtan, majd megszólalt:

— Én a tekintetes doktor úr mellett vagyok! ...
— Tudjuk, — süvített innen, onnan a szó!
— Én ebből soha nem csináltam titkot, de abból se, hogy a tekintetes doktor úr a falu javát akarja! ...

— A mi bírunkre! — szólott most a bíró.
— A maga bórere főbíró úr nem hinném, hiszen magának van mit ennie, van hol hálnia! ...
— De mi lesz a napszámmal! — emelte fel a legnagyobb érv bizonyosságul az újját a főbíró.

— Az előbb még főbíró uram ellene volt a kivándorlásnak, most ismét a napszámot emlegeti, de közben támad engem, meg a doktor urat, akik szintén ellene vagyunk annak, hogy az a sok magyar család elmenjen innen hazátlanul messze-földre! Főbíró uram, itt valami nincs rendben: valljon színt, mit akar a falu népével! ...

A kérdés nyílt volt, az előjáróság felfigyelt, mert itt már a bíró állásáról lehetett szó.
Megérezte Szabó Ádám főbíró is, hogy az előbb a jegyző sugdosására butaságot csinált. Felállott, amit máskor nem szokott és így mondta:

— Én csak azt mondtam, hogy bajok lesznek a napszámmal!
— Ne kerteljen, — ugrott fel a doktor, — ez kétszínű játék! Akarja, vagy nem akarja a kivándorlást! ...

— Ah, hát így vagyunk! — kapott a doktor megdöbbenéssel a bíró, — ne tessék elfelejteni, hogy én főbírája vagyok ennek a községnek, itt az történik, amit mi akarunk!

Diadalmasan nézett körül, mint aki nagy győzelmet aratott és végképen letorkolta az ellenzékét. Tamasi álló alakján akadt meg a tekintete, majd a két ember összeakasztott szemmel nézte egymást, végül a főbíró lesütötte a szemét, erre szólalt meg Tamasi János:

— Ma még főbíró Szabó uram, ez nem vitás! ...
Úgy van, úgy van! — kiáltott valaki az asztal végéről, de ebben a kiáltásban nem a főbíró dicsőrete visszhangzott! ...

— Mi azonban azért emeltük magunk fölé, mert a bizalmunkat bírt! Ennek a bizalomnak vége, tudja meg, főbíró uram, hogy vége! Aki velem érez, az eljön innen, ahol elárulják fajtánkat, szelnek eresztik koldus tarisznyával szegény népetket! — Tamasi János vette a kalapját és köszönet nélkül indult. A doktor meghajította magát némán és kisetett. Vele mentek sokan az előjárók közül is. Felpaprikázott hangon acsarkodott a főbíró:

— Határozatilag kimondom! ...
— Nem számos, mert csonka a gyűlés! — kiáltott vissza Veres Zsiga.

— Szocialisták! — vágott az asztalra a főjegyző, hogy csak úgy láncolt Miron Marci előtt a tintatartó.

— Majd megmutatom én nekik, hogy ki parancsol itt! — harsogott a főbíró.
Felzudult darázs-fészek lett a fufuból.

Két pártra szakadtak az emberek.
A jegyző és főbíró pártja erősebb volt, mert a hivatalos megye is támogatta a kivándorlást.

Rab András, az Alsó-soron elsőnek adta el kis házáat, hogy a hajójeget árát megszerezze. A hetedik faluból 1 oláh kovács vette meg. Olyan gyorsan hirtelen megtörtént a vásár, hogy a falubeliek hozzá se tudtak szólni. Másnap már Rab András itthonmaradó családja a Gözsonyi-sorra vonult lakónak

(Folyt. köv.)

Különbejárattal elegáns bútorozott szoba azonnal, vagy elsejére, úgyszintén főbérleti mosdófülkés garzon szoba is kiadó. Dróth ügyvéd, püspöki palota. 955

Modern villalakszobában erdőn üres szoba, esetleg bútorozva vagy teljesen ellátással is kiadó. Pápay József-u. 24. 795

Bútorozott szoba két úriember részére azonnal kiadó. Csonka-utca 9. 794

Különbejárattal bútorozott szoba fűrődszobahasználattal azonnal kiadó. Érdeklődés: Barány, Piac 40. 791

Csendes, szép, virágos udvaron egy vagy két bútorozott szoba úriembernek kiadó, különbejárattal. Kímizsi-utca 95. 790

ELVESZETT

Elvesztett női arany karóra, megtalálójára jutalmában részesül. Péterfia-tér 3 alá hozza el. 829

Fekete szemüvegét tulajdonosa átveheti. Hatvan-u. 61. Gépjúzet, 818

Elvesztettem Rákóczi-utca körül kedden délelőtt özv. Nagy Lajosné és Nagy László névre szóló vásárlási könyvet, cukor- és zsírjegyeket. Megtaláló jutalmom ellenében Olajút 14. szám alá juttassa el. 798

VEGYES

Négyhónapos szimulánózott mangalicák eladók. Honvédtemető u 6. 79 vv.

Ondód, Veréb-dűlőben 4 hold föld, nagykapu, ablakok eladók. Varga 22. 900

Istállótrágya. Udvarán összegyűlt istállótrágyáját díjmentesen elszálítom. Címet kérem leadni a kiadóhivatal pénztárában. 539 vv.

Grafológusnő minden egyén kézírásából biztos analízist nyújt. Széchenyi 43. 745

HASZNÁLT RUHA — CIPŐ

Használt női ruha, nyári kabát, női cipő eladó. Kandia-utca 7. 1-ső ajtó. 199

INGÓSÁG VÉTEL

Ócska gramofonlemez kilójáért 1.20-1.40-t fizetek. Bíró, Hunyadi 22. 1069 6. 25

Keresek megvételre 2 darab cirka 120 és 1 darab cirka 250 literes moslékos hordót. Cím a kiadóban. 746

Eternit, 15 cm. átmérőjű csövet, 4 m. hosszút 60 pengőért, 3 m. hosszút 45 pengőért veszek. Sipos építész, Csapó-u. 23. 954

Gabonafajsúlymérőt keresek megvételre. — Kelemen Imre, Hajdú-böszörmény, Méliusz P. 4. 793

INGÓSÁG ELADÁS

Hajópadló, teljesen új, eladó. Nyilastelep, Arad-u. 5. 962

Úvegezett ajtó, 90/200, ki-benyíló ablakok, 80/160 méretű és zongora eladó. Ruyter-u. 74. 817

Eladó két nagy ablakra való bútorszövetből készült függöny, egy asztallúzhely és egy használt ruganyos matrac, két darabból álló. Nap-utca 15. Földszint, 802

Menyasszonyok figyelembe! Valódi damaszt abrosz, új törülközők, étiszerviz eladó. Jerikó-utca 13. 799

Kétszemélyes fehér vaságy és egy faágy eladó. Lorántffy-u. 23. 797

Dívány, foteltek, asztal, ablakrámák, zselék, új cölöpök, toll, stb. eladók. Pápay József-u. 24. 796

GAZD. ESZKÖZÖK

Amerikai lőgereblyét, kalapácsos darálót — 12-est —, 10-12 lóerős motort keresek megvételre. Ajánlatokat a kiadó kérem leadni a pénztárnál. 1844 vv.

Kifogástalan szivónyomó kút, kézi és motorhajításra. Péterfia 61. eladó, gyógyszerárban. 811

ELADÓ HÁZ

Eladó Rothermere-utca 10. számú családi ház. Értekezni lehet egész nap. 941

Hároméves azonnal beköltözhető lakóház 2600 P-ért eladó. Tegez-u. 54. Érdeklődni Károly Ferenc József-út 14. faterlepen. 957

Eladó szép kertés ház kisállomás közelében. Szondi-utca 14. 801

FÖLDBÉRLET

Hajdúszovát határában 31½ kat. hold föld haszonbérbe kiadó. Cím: özv. Király Pálné, Debrecen, Sipos-u. 7. 310

A Bánkon körülbelül 100 katasztrális hold föld haszonbérbeadó. Cím a kiadóban. 710

Príma föld, kertészetre is alkalmas, 19 kat. hold kiadó. Cegléd-u. 7. 822

Kiadó Hallás 41. számú 50 hold tanyás föld. Értekezni Tamás-u. 5. 807

Kiadó Bánk 119. számú 26 hold tanyás föld. — Értekezni József kir. herceg 34. 806

ELADÓ FÖLD

50 katasztrális hold fekete föld eladó. Biharban kevesebb is. Piac-utca 68. sz. II. em. 3. 50

ELADÓ ÁLLATOK

Országos méhcsaládok felszereléssel eladók. Péterfia-u. 61. Házmeztérnél. 809

Szerkesztő: PÁLFI JÓZSEF
Kiadásért felelős: SZIGETHY GYULA igazgató
Kiadja és nyomja a TISZANTULI KÖNYV- és LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Feltételek nyomdavezető: SZIGETHY KÁROLY